LIETUVOS TSR MA ISTORIJOS INSTITUTAS

ARCHEOLOGIJOS SKYRIUS

REGINA KULIKAUSKIENĖ

KERNAVĖS PILIAKALNIO, VAD. "MINDAUGO SOSTU" 1982 M. T Y R I N Ė J I M A I

Liepa - rugpjūtis - rugsėjis

Lietuvos TSR MA Istorijos
Institutas
Archeologijos sektorius
Nr. 992

Vilnius - 1983

Lietuvos TSR Mokslų akademijos
Istorijos instituto
Archeologijos sektorius
Nr. 992

1982 m. buvo toliau tęsiami "Mindaugo sosto" tyrinėjimai. Darbai buvo vykdomi nuo liepos mėn. 4 iki rugpjūčio 22 d. ir nuo rugsėjo mėn. 3 d. iki 17 d. Tyrinėjo LTSR MA Istorijos in-to Archeologijos skyrius drauge su Vilniaus V. Kapsuko u-to LTSR istorijos katedra. VVU studentai istorikai atliko gamybinę praktiką. Ekspedicijai vadovavo dr. R. Kulikauskienė, studentų praktikai - doc. Pr. Kulikauskas. Dailininkais-braižytojais dirbo VISI studentai architektai: Mindaugas Zabarauskas ir Valdas Jakulis. Mokslinį personalą papildė: moksl. bendr. Mykolas Černiauskas, prižiūrėjęs ploto Nr. 9 tyrinėjimus ir rašęs to ploto dienoraštį, ir laborantas - V-to kurso stud. archeologas Valdemaras Šimėnas, tvarkęs medžiagą.

Pernai metais patyrinėjus piliakalnio aikštelės vakarinę pusę (pl. 7 ir 7a) galvota, kad piliakalnio, vad. "Mindaugo sostas" tyrinėjimus galima ir užbaigti. Tačiau 1982 m. pavasarį įvyko nauja piliakalnio griūtis: gana žymiai įskilo piliakalnio vakarinio šlaito pietinė dalis, dėl ko susidarė nežymus nuošliauža. Todėl nutarta patyrinėti ir pietinę aikštelės dalį, užmatuojant sekančius plotus: 8 ir 9-tą.

Ploto Nr. 8 tyrinėjimai

Viršutinis kultūrinis sluoksnis

Plotas 8 buvo užmatuotas į pietus nuo 1981 m. tyrinėto ploto 7. Šiaurės-vakarų kryptimi jis buvo 9 m ilgio ir prasidėjo raide B, nes 1981 m. tyrinėtas plotas ta kryptimi buvo 11 m ilgio ir A (L) raidė įėjo į plotą 7 (žiūr. planą). Rytų-vakarų kryptimi plotas 8 buvo 10 m ilgio, tuo būdu jis apėmė

90 m^2. Rytinė ir vakarinė pusės sužymėtos raidėmis (BK), o šiaurinė ir pietė - skaičiais (1-10).

Išplanavus perkasą, pradėtas velėnos nuėmimas. Nuimant velėną žemė buvo vienodos dirvožemio spalvos, tik kv. B-7, 8 pastebėtas, greičiausia, molio tinko dėmės. Nuėmus velėną ir išvalius perkasos dugną, kai kuriose vietose pastebėti paskiri akmenys ar jų ploteliai. Taip kv. CD-7, 8, 9 pasirodė atskirų akmenų, einančių tarsi puslankiu, viršūnės. Preparuojant akmenis, rasta smulkių molio tinko gabalėlių. Panašių akmenų plotelis matėsi ir ploto pietrytiniame kampe kv. K-9, 10. Kelių akmenų viršūnės kyšo tiriamo ploto vakariniame pakraštyje. Paskiras akmuo matyti ir kv. F-7.

Tiriamojo ploto vakarinėje dalyje, kv. 1, 2, 3 - BCDEFG matyti aukštesnė vieta - pylimėlis, kuris nuo vakarinio pakraščio suka į pietryčius. Jo galas baigiasi kv. K-3. Pylimėlio plotis 2,5 m, aukštis 20-40 cm. Nuėmus velėną, jo paviršiuje konstatuota, molio tinko. Greičiausiai čia turima reikalo su 1981 m. vakarinėje aikštelės dalyje atidengto ilgo pastato galu. Kaip buvo nustatyta 1981 m. tiriamas pylimėlis susidarė iš buvusio pastato griuvenų.

Skutant tiriamą plotą, 10-15 cm gylyje kv. B-5 rastas gelež. platus neaiškios paskirties tarsi diržo profiliuotas apkalas su spygliu viduryje. Jo ilgis 8 cm, pl. 4,5 cm. Greičiausiai tai su statyba susijęs koks tai apkaustas. 20 cm gylyje kv. 3-C tarp maišytos žemės ir deginto molio gabalų aptiktas pailgos formos gelež. gargažės gabalas. Čia pat prie jo - suskeldėjusių akmenukų krūvelė, apimanti 28x17 cm plotelį. Tame pačiame kv. (3-C) surastas titnaginis juosvos

spalvos įtveriamasis kirvelis, kiek peaplatintais ašmenimis. Kirvelis labai plokščias, stambiomis nuoskalomis apskaldytu paviršiumi. Jo ilgis 10 cm, plotis - ašmenų srityje 4,4 cm, pentiės - 2,5 cm.

Išvalius žemes iki 20 cm gylio vakarinėje tiriamojo ploto dalyje dengiasi visa eilė akmenų bei sudegusių rąstų.

Pastebėtina, jog vakariniu pakraščiu ėjusio "Pylimėlio" vietoje aptikta daug deginto molio gabalų ir stambių akmenų grupės. Ypač jų daug kv. C-1, C, D-1, 2 riboje, D-1, 2 riboje, E, F - 1. Tai dar kartą patvirtina, kad čia turime reikalo su buvusio statinio griuvenomis.

Preparuojami akmenys ir suanglėję rąstai, einą visu vakariniu pakraščiu. Taip atvalius žemes iki 25 cm gylio, kv. BCD-1 susidurta su intensyviais molio tinko gabalais. Juos atidengus ir padarius skersinį pjūvį, paaiškėjo, kad šis molio tinko sluoksnis buvęs apie 30 cm storio. Tarp tinko gabalų, rasta apdegusių ir nuo karščio suskeldėjusių akmenų, degėsių, pavienių gyvulių kaulų. Pasitaikė gana stambių tinko gabalų, ypač kv. BCD-1, 2 kvadratuose. Čia susidurta su ištisu deginto molio ir akmenų plotu, apimančiu apie 2,5 m RV kryptimi ir 1,6 m ŠP kryptimi. Suanglėję rąstai gulėjo ŠP ir RV kryptimi. Jų plotis iki 20 cm, o ilgis - 1,2 m - 1,5 m.

Gana didelio akmenų susikoncentravimo būta ir kv. EFG-1,2. Tarp jų daug griuvenų, sudeginto molio tinko, o kv. E-1 surastas geležt. peiliukas 13 cm ilgio ir 1,1 cm pločio geležte.

Akmenų susikoncentravimas pastebėtas ir kv. H-1. Prie akmenų čia žemė tamsi, daug smulkių molio tinko gabalų. Akmenų dydžiai gana vienodi. Tai būta gana stambių ir vidutinio dydžio 30x25x15, 18x17x9, 21x15x10 cm akmenų.

Didelis suanglėjęs rąstas atidengtas kv. F-3, 4. Jis gulėjo ŠV-PR.kryptimi. Atidengto rąsto ilgis 1,2 m, plotis 10-15 cm. Nujo į pietus konstatuota daug anglių. Čia pat kv. F-3 aptiktas geležt. strypelis 4,6 cm ilgio, vienu aštriu galu . Kv. F-4 rastas geležt. pleištas, 5,3 cm ilgio nulaužtu galu.

Jau buvo sakyta, kad tik nuėmus velėną kv. CD-7,8,9 pasimatė akmenų viršūnės. Išvalius perkasą iki 20 cm gylio šioje vietoje buvo galutinai atidengta ištisa akmenų krūvis, kuri RV kryptimi buvusi 1,8 m ilgio ir ŠP kryptimi - 1,4 m pločio. Krūvis susideda iš 30-ties didesnių ir kelių mažesnių akmenų. Akmenų dydžiai: 20x18x8, 19x14x10, 18x10x5 cm, 12x15,x10 13x17x16 cm ir mažesni. Dalis akmenų suskeldėję. Buvo padarytas skersinis pjūvis. Paaiškėjo, kad po akmenimis žemė kiek tamsesnės spalvos ir kad čia būta pagilinimo, kurio skersmuo apie 70 cm, o gylis apie 15 cm. Nei akmenų krūvnies, nei pagilinimo paskirtis neaiški.

Pietvakariniame tiriamojo ploto kampe 20-25 cm gylyje atsidengė akmenys ir prie jų gana gerai išlikę suanglėję rąstai. Jie guli šiaurės vakarų-pietryčių kryptimi ir pietvakarių - šiaurės rytų kryptimi taip, kad eina statmenai vieni kitiems. Rąstus pavyko atpreparuoti 1 m ir daugiau ilgiu. Jų plotis apie 15 cm. Aplink rąstus daug deginto molio tinko. Prie

degėsių kv. K-1 gulėjo trys nemaži akmenys 19x13x9 cm, 17x15x4, 17x8x5 cm dydžių. Preparuojant šį plotą toliau, 30 cm gylyje, kv. K-1, 2 riboje aptikta suanglėjusių grūdų. Grūdai buvo pasklidę apie 40x15 cm dydžio plotelyje. Žemės sluoksnio su grūdais storis 20 cm. Po grūdais atsidengė labai plonas, tačiau platus anglių sluoksnis, tarsi čia būtų suanglėjusios balanų liekanos. Visa tai leidžia manyti, kad grūdai laikyti kokiame tai mediniame inde. Galutinai jo atidengti tuo tarpu nepavyko, nes pietinė dalis paeina po neatidengtu plotu.

Nėra abejonės, kad čia būta kokio tai sudegusio pastato liekanų, kuriame laikytos grūdų atsargos. Tą mintį patvirtina ir tas faktas, kad tiriant šią vietą toliau, kv. K-2, 30 cm gylyje buvo rasta geležt. cilindrinė spyna, 4x3,9 cm dydžio, sudėtinga didžiojo cilindro išpjova.

Buvusio pastato teritorijoje aptikta ir kitų sulaužytų radinių dalių. Taip antai kv. J-3 surastas geležt. dirbinys, kurį sudaro tordiruota įkotė su kiek praplatintu nulaužtu vienu galu (Gal strėlės antgalio kotelis?). Kv. K-3 rastas smarkiai surūdijęs kitas geležt. dirbinys, kurio vienas nulaužtas galas yra užlenktas į viršų (Gal kokios tai kilpos dalis?). Kv. I-1 aptiktas žalv. apskritas kabutis su kilpele labai primenantis žalvarinę sagą.

Gana didelė akmenų krūsnis (2x1 m) buvo atidengta priešingame pietrytiniame tiriamojo ploto kampe kv. K-9, 10. Ji susidėjo iš 15 didesnių ir 20 mažesnių netvarkingai sumestų akmenų.

Aplamai, tiriant visą plotą, atskiruose kvadratuose buvo dar randami pavieniai akmenys, kaip pav. kv. H-3, G-2, I-6 ir t. t. Iš viso tiriamojo ploto viduryje 20-25 cm gylyje pradėta dengtis supiltinis molis. Be to, pietinėje tiriamojo ploto dalyje, kv. K-5 buvo aptikta medinio sutrūnijusio stulpo liekana, kurią sunku priskirti kultūriniam sluoksniui. Sutrūnijęs galbalas buvo 30 cm ilgio, 16 cm sk., plokščiu galu.

20-30 cm gylyje visame tiriamame plote pasiektas molis. Žinant iš pereitų metų tyrinėjimų, kad po viršutiniu kultūriniu sluoksniu seka supiltinis molis, per K-1-10 kv. daromas pjūvis tikslu pasekti molio storį. Pjūvis parodė, kad supiltinio molio sluoksnio storis yra 40 cm, po juo eina supiltinis smėlis, vietomis su molio intarpais, taip pat 40-45 cm storio. Ir tik po smėliu pasirodė žemesnysis arba II-asis kultūrinis sluoksnis. Taigi jis guli apie 1,2 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, storesnis vakarinėje aikštelės dalyje (prie šlaito) ir plonesnis rytinėje tiriamojo ploto dalyje.

Atžymėjus sluoksnių stratigrafiją, valomas ploto 8 supiltinis molis, kuris 30-32 cm gylyje jau dengė bemaž visą plotą, išskyrus pačią vakarinę jo dalį. Tačiau ir čia greit prieinama prie supiltinio molio, kuriame atsidengia kelios stulpų vietos.

Viena stulpavietė (plane pažymėta Nr. 2) atidengta pačioje šiaurinės sienos riboje kv. B-2 po stambiais akmenimis, kurie dar matosi sienoje. Išpreparavus ją, paaiškėjo, kad jos skersmuo 36x24 cm, o gylis siekė net 75 cm. Kita stulpavietė (plane eina Nr. 3). atsidengė kv. C-2, 3, riboje. Viršuje ji buvo

didesnė 40x35 cm sk., toliau siaurėjo ir skerspmuo tesudarė 35x22 cm. Jos gylis 55 cm. Iš užsemtų žemių matėsi, kad stulpo būta keturkampio. Trečioji stulpavietė (plane pažymėta Nr. 1) išryškėjo kv. HI-3 riboje. Jos skersmuo 27x25 cm, gylis apie 50 cm. Dar viena stulpavietė (Nr. 4) atsidengė kv. G-1. Čia gulėjo nedideli akmenys, kuriuos pakėlus išryškėjo apvalios formos juodos žemės dėmė. Ją išpreparavus paaiškėjo, kad ir čia esama stulpavietės. Ji buvusi apie 40 cm skersmens ir apie 50 cm gylio, beveik analogiška savo forma aukščiau aprašytajai (Nr. 1).

Preparuojant šias stulpavietes ir valant vakarinę tiriamojo ploto dalį, prie pat perkasos ribos, kv. EF atsidengė visa eilė akmenų, kurių dalis dar aiškiai paėjo po neatidengta siena. Daroma vakarų kryptimix 1 m pločio išpjova per šiuos abu kvadratus ir tuo būdu atidengiama visa krūsnis, kuri apima 84x82 cm plotą. Krūsnis susideda iš 12-os vidutinio dydžio akmenų sekančių dydžių: 20x20x8, 19x14x13, 14x13x9 cm ir pan. Du nedideli akmenukai guli kiek toliau palaidoti. Užfiksavus šią akmenų krūsnį plane ir nuotraukose, akmenys nuimami. Pašalinus akmenis ir įsikasus 15 cm gilyn, atsidengė dar du akmenys 21x17x11 cm ir 11x116 cm dydžio. Jie gulėjo jau pagilinime, tarsi duobėje 66x57 cm skersmens. Pašalinus ir tuos akmenis, paaiškėjo, kad ir čia buvus stulpavietės.(Plane pažymėta Nr. 5). Jos skersmuo buvo apie 30 cm, gylis - 50-60 cm.

Išpreparavus visas stulpavietes, buvo matyti, kad jos eina tam tikra tvarka. Ką tik aprašytoji buvusi tarsi kampinė. Į ŠR nuo jos tiesia linija ėjusios 2 ir 3, o 1 ir 4 ėjusios nuo jos į pietryčius ir sudariusios tarsi statų kampą. Nekyla abejonių, kad tos stulpavietės sudaro tąsą 1981 m. vakarinėje

aikštelės dalyje atidengtų stulpaviečių, priklausančių čia stovėjusiam pastatui (žiūr. 1981 m. dienoraštį). Be to, negalima užmiršti ir to fakto, kad kaip tik toje vietoje paviršiuje matėsi tarsi "pylimėlis" - buvusio sudegusio pastato griuvenų liekanos - kuris sukosi pietryčių kryptimi.

Ploto Nr. 9 viršutinio sluoksnio tyrinėjimai

Jau buvo sakyta, kad plote Nr. 8 pietvakariniame kampe, ypač kv. K-1,2 riboje atsidengė suanglėjusių grūdų plotelis, kuris aiškiai paėjo po neatidengta ploto siena, todėl nutarta užmatuoti dar vieną plotą pietų kryptimi, juo labiau, kad ir suanglėję rąstai bei iki raudonumo perdeginto molio tinko gabalai tęsėsi taip pat į pietus po neatidengta siena. Gautame pietinės sienos pjūvyje visa tai labai ryškiai matėsi. Todėl plotas Nr. 9 užmatuojamas į pietus 4 m pločiu R-V kryptimi ir 10 m ilgiu ŠP kryptimi. Rytų kryptimi nebuvo tikslo jį plėsti, nes šioje dalyje aikštelėje matosi dideli perkasimai. Be to, ir gautasis ploto Nr. 8 pietinis pjūvis rodė, kad kultūrinis sluoksnis ryškiausias vakarinėje aikštelės dalyje prie šlaito. RV kryptimi kvadratai atžymėti skaičiais, Š-P - raidėmis. Tuo būdu plotą 9 sudaro 40 m^2.

Nuėmus velėną, 8-9 cm gylyje, visame plote aptinkama smulkių degėsių ir perdeginto molio tinko gabalų. Ypač jų gausu kv. A,B-1, 2,3. Skutant žemes toliau, 10-20 cm gylyje, pradeda dengtis pavieniai akmenys ar jų grupės. Taip antai, kv. AB-3,4 atsidengė didesnė akmenų grupė, kurią sudaro 7 stambūs ir apie 30 mažesnių akmenų. Vakarinėje šios akmenų grupės dalyje,

kv. A-3 atsidengė žymesni degėsių kiekiai, iš kurių krypties matyti, kad čia smarkiai sudegusių rąstų liekanos. Akmenys aptinkami ir kituose kvadratuose. Taip kv. C-1 atsidengė net keli akmenys 15x10 cm ir 10x7x5 cm dydžių. Tarp jų žymesni degėsių, suanglėjusių rąstų kiekiai. Akmenų aptikta ir kituose C-2 bei C-3 kvadratuose. Nedidelės grupės akmenų atsidengė kvadratuose E-1, G-1. Bene didžiausia grupė akmenų buvo atpreparuota pietrytinėje tiriamojo ploto dalyje kv. HI-4. Akmenų dydžiai panašūs: 20x15x18, 10x11x13 cm ir pan. Gana smulkių akmenų grupė 1x90 cm dydžio atsidengė pietvakarinia-me kampe kv. K-1. Jokių angliukų prie jos nepastebėta. Pietinėje tiriamojo ploto dalyje aplamai akmenys daugiausia palaidoti, tik šiaurinėje dalyje turime reikalo su aiškiomis statybos liekanomis. Čia ir suanglėję rąstai ir perdegęs molio tinkas ir pagaliau pačioje šiaurinėje dalyje prie pat perkasos sienos, kv. B-2 pasirodė suanglėję grūdai. Tai tų pačių grūdų plotelių tąsa iš ploto Nr. 8. Kaip ten, taip ir čia vyrauja grikiai ir kviečiai. Preparuojant toliau šią perkasos dalį 25 cm gylyje jau geriau atsidengė ištisi suanglėję rąstai. Taip kv. C-1, 2 rąsto liekanų ilgis siekė 1,3 m, jo plotis buvo apie 12-15 cm. Rąstas gulėjo 115° kryptimi, analogiškai rąstui atidengtam plote Nr. 8, kv. I-1,2. Preparuojant akmenis, degėsius, daugiausia prie jų surasti pavieniai radiniai. Taip antai, kv. C-4, 20 cm gylyje aptikta žalv. apyrankės dalis. Atrodo, kad čia turime reikalo su įvijinės apyrankės fragmentu, kurį sudarė 8 cm ilgio, 0,6 cm pločio ir 0,1 cm storio įvijos gabalas. Kv. F-4 tame pačiame gylyje rastas mėlynos emalės plokščias karoliukas su

dviem lygiagretėmis skylutėmis. Kv. C-1 rastas geležt. juostelės fragmentas nulūžusiais galais. Dirbinio paskirtis neaiški. Be šių radinių, skutant žemes, buvo randamos pavienės žiestų puodų šukės ir labai retai jų lizdai. Taip antai keturios šukės vienoje vietoje buvo rastos kv. G-4, trys šukės vienoje vietoje gulėjo kv. B-1. Kai kurios jų puoštos reljefiniu voleliu su įstrižomis įkartomis, eglutės raštu, banguotiniu raštu. Be to, skutant žemes, buvo randami pavieniai kaulai.

Aplamai, pašalinus akmenis, suanglėjusius rąstus ir tikrinant perkasos dugną, 35 cm gylyje nuo žemės paviršiaus pasibaigė viršutinis kultūrinis sluoksnis ir prieita prie supiltinio molio, kuriame vietomis įdubusiose vietose matėsi dar kiek kultūrinio sluoksnio. Kv. C-3 išryškėjo ir viena stulpavietė. Išsėmus iš jos žemes, paaiškėjo, kad ji buvusi 33 cm gylio ir 20-22 cm skersmens. Sprendžiant iš stulpavietės formos, stulpo būta tąšyto keturbriaunio nusmailintu galu. Apačioje stulpavietės dugnas tesiekė 14 cm. Iš viso, plote 9-tame ryškesnis kultūrinis sluoksnis buvo tik jo šiaurinėje dalyje per kv. ABC. Čia jis sudaro aiškią pl. 8-tame atidengto ~~plot~~ sluoksnio tąsą. Jis dengė apačioje esančius supiltinius sluoksnius. Supiltinis molis čia tesiekė 10-15 cm storį, kuris buvo greit nuimtas. Po molio sluoksniu 45-50 cm gylyje visame plote atsidengė šviesus supiltinis smėlio sluoksnis, kuris, kaip vėliau parodė tyrinėjimai, šioje aikštelės dalyje buvo pats storiausias.

Plotų 8 ir 9 žemutinio arba II-ojo kultūrinio sluoksnio tyrinėjimai

Ištyrus viršutinį kultūrinį sluoksnį ir priėjus prie supiltinių sluoksnių, abu plotai buvo sujungti ir II-asis abiejų plotų, kultūrinis sluoksnis buvo tirtas išvien. Todėl II-ojo kultūrinio sluoksnio tyrinėjimai abiejų plotų aprašomi drauge.

II-ąjį kultūrinį sluoksnį nuo I-ojo skiria supiltiniai smėlio ir molio sluoksniai. Jie ir buvo pirmiausia nuimti. Žinant iš pereitų metų tyrinėjimų praktikos apie jų buvimą, buvo padaryti pjūviai palei perkasų sienas, kad būtų galima tiksliai nustatyti jų storį. II-sis kultūrinis sluoksnis pasirodė nevienodame gylyje: šiaurinėje ir rytinėje tiriamojo ploto (Nr. 8) dalyje 1,4-1,6 m gylyje, vakarinėje 1,6-2,1m ir pietinėje (pl. 9) dalyje - 1,9-2,15 m.gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Tai priklausė nuo aikštelės nuožulnumo vakarų ir ypač pietų kryptimi. Ypač storas supiltinio molio ir smėlio sluoksnis buvo pietinėje pl. 9 dalyje, kur aikštelė aiškiai žemėjo. Tuo būdu tais supiltiniais sluoksniais buvo išlyginta piliakalnio aikštelė. Dėl to būtent viršutinis (I) kultūrinis sluoksnis visoje aikštelėje eina, palyginti, vienodame gylyje.

II-ąjį kultūrinį sluoksnį sudarė:

1. Įvairios paskirties akmenų grindiniai
2. Daugybė suanglėjusių rąstų, suvirtusių įvairiomis kryptimis, o taip pat sudulėjusių rąstų žymės.
3. Ūkinė neįprasto dydžio duobė (o gal rūsys?).

4. Įvairios neaiškios ~~xxxxxx~~ paskirties duobės ir buvusių stulpų vietos, išryškėjusios pirmaniame aikštelės paviršiuje nuėmus kultūrinį sluoksnį.

5. Radiniai, puodų šukės, gyvulių kaulai.

Akmenų grindiniai

Pašalinus supiltinius smėlio ir molio sluoksnius pradėjo dengtis juoda žemė su smulkiais deginto molio gabalėliais. Jis tiesiog dengė visą tyrinėtą pl. 8 ir dalį pl.9. Žemė buvo kieta, sunkiai skutosi ir labai vienoda visame plote. Atrodo, tarsi būtų išlyginta didžiulė gaisravietė. Skutant ją plonytarsi čiais sluoksniais, vietomis ėmė dengtis pavieniai akmenys ar jų grupės.

Trijų stambių ir dviejų mažesnių akmenų grupė atsidengė pl. 8 kv. B-2. Jie aiškiai suėjo su 1981 m. pl. 7 pietvakariniame kampe atidengtos gynybinės sienos liekanomis. Akmenų dydžiai sekantys: 27x17x15, 25x24x12, 32x16x17 cm. Ištisa akmenų krūsnis atsidengė pl. 8, kv. FG-1. Ją sudarė 15 vidut. dydžio akmenų. Viršsi jie guli labai kietame iki raudonumo perdegusiame molyje. Dalis jų įeina į 4 m^2 padarytą vakariniame šlaite išpjovą per kv. EF. Būtent šioje išpjovoje ir būta didžiausio akmenų susikoncentravimo. Čia akmenys pradėjo dengtis 1,3 m gylyje, tačiau galutinai atsidengė 1,7 m gylyje. Akmenys ėjo keliais sluoksniais, todėl juos teko nuiminėti. Nuėmus vieną eilę, dengdavosi kita. Tarp akmenų aptikta gana stambių degėsių. Galutinai atidengus akmenis, pasirodė, kad jie guli 2 m plote. Prie aikštelės akmenų krūsnis aukštesnė, šlaito link žemėja.

Aukščio skirtumas 40 cm. Matyt, kad akmenys griuvo šlaito kryptimi. Vien antroje krūsnies eilėje suskaičiuota apie 80 akmenų. Jų dydžiai: 40x25x10, 28x23x17, 26x16x6, 20x15x9, 18x22x12, 12x10x6 cm ir pan. Iš gautų išpjovoje pjūvių matyti, kad akmenys paeina tiek po neatidengta šiaurine, tiek po pietine siena. Nekyla abejonių, kad jie priklauso gynybinei sienai, ėjusiai vakariniu aikštelės pakraščiu. Tur būt, su tos pačios sienos tąsa susidurta pl. 9 šiaurės vakariniame kampe kv. AB-1,2. Čia 1,8 m gylyje atidengta keliasdešimt analogiškų dydžių akmenų, kurių aplinkoje gulėjo suanglėjusių rąstų fragmentai.

Ištisa akmenų siena buvo atidengta pl. 9 kv. GHIK - 1, 2, 3. Ją sudaro labai tamprus akmenų grindinys 1,3-1,5 m pločio ir 4 m ilgio. Siena ėjusi iš pietvakarių į šiaurės rytus (žiūr. planą). Ji buvo atidengta 1,9-2 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Jai lygiagrečiai ir statmenai atsidengė ištisi suanglėję rąstai, priklausę, be abejonės, sudegusiam pastatui (žiūr. toliau apie pastatus). Tačiau šiuo metu sunku pasakyti ar ji sudarė gynybinės sienos dalį, ar priklausė sudegusio pastato pamatams. Sprendžiant iš situacijos, ryšys su pastaruoju yra neabejotinas.

Visai kitos paskirties akmenų grindinėliai atidengti pl. 8 kv. BCD-3, 4. Jie pradėjo dengtis narūraliame molyje ir drauge su terenu žemėjo pietų kryptimi. Tik galutinai išpreparavus, paaiškėjo, kad čia esama vieno grindinio, kuris šiaurinėje dalyje atsidengė 1,5 m gylyje ir, kaip sakyta, žemėjo pietų, tiksliau pietvakarių kryptimi, kur jis galutinai atsidengė 1,6-1,8 m gylyje. Grindinį sudarė gana smulkūs akmenys, daugiausia sekančių dydžių: 11x10x8, 13x10x5, 6x8x5 cm ir pan. Spren-

džiant iš to fakto, kad jis buvo išgrįstas natūraliame molyje, kad jis galutinai atsidengė tik išpreparavus tariamos didžiulės ūkinės duobės, apie kurią bus rašoma toliau, pakraštį, norisi manyti, kad būtent juo buvo išgrįstas tos duobės dugnas, bent šioje šiaurinėje jos dalyje. Įdomu pažymėti, kad 4-tuosiuose BC kv. šį grindinėlį skyrė pusiau tarsi supuvusio rąsto žymės, o gal iškasto griovelio liekanos (žiūr. planą).. Pavienių smulkesnių akmenukų surasta visame plote Nr. 8, ypač tariamos ūkinės duobės kontūrų ribose, tačiau jie nesudaro tampresnių grindinių, ar akmenų grupių. Pastebėtina tik, kad tokie nedideli ir kiek didesni akmenukai ypač koncentravosi prie suanglėjusių rąstų ar jų fragmentų.

Suanglėję ar supūvę rąstai bei jų žymės

Tiriant III-ąjį (žemesnįjį) kultūrinį sluoksnį, visame plote (tiek 8-tame, tiek ir 9-tame) atidengta daug suanglėjusių rąstų, ar tai lentų liekanų, kurias kartais pavykdavo labai gerai atpreparuoti. Daugiausia stambių degėsių ar net suanglėjusių medienos gabalų buvo atidengta palei akmenis, tačiau jų aptikta ir toliau nuo jų. Didesnis jų susikoncentravimas pastebėtas pl. 8, kv. F-2, 3, kv. D-6, 7, kv. G-7, 8, 9, kv. I-4, 5 ir kt. Įdomu, kad visų atidengtų suanglėjusių rąstų ar lentų fragmentai suvirtę dviem kryptimis. Vieni suvirtę iš pietryčių šiaurės vakarų 280° kryptimi, kiti - jiems statmenai. Kartais kryptis skiriasi keliais laipsniais. Ta pačia šiaurės-vakarų kryptimi gulėjo vienas didelis 2,3 m ilgio ir 15-22 cm pločio gana gerai išlikęs apdegęs rąstas pl. 8, kv. K-1, 2 ir pl. 9, kv. A-3. Prie jo būta gana didelio akmenų susikoncentravimo. Šiaurės vakaruose jis paėjo tiesiog po akmenimis.

Analogiškų, tik mažesnių fragmentų buvo atidengta ir pl. 9, kv. BCDE-2, 3, 4. Kartais jie sudarė tiesk degėsių juostas. Aplamai, visi degėsiai ar tai didesni suanglėjusios medienos gabalai gulėjo daugiausia po akmenimis, arba tarp jų jau ant gryno natūralaus molio. Svarbu pažymėti, kad natūraliame molyje buvo konstatuota visa eilė supūvusių rąstų vietų., ėjusių šiems statmenai. Buvusių rąstų vietos išsiskyrė pilkomis juostomis ~~xxxxxxxx~~ natūraliame molyje. Išpreparavus jas, gaudavosi negilūs grioveliai. Jie ėjo iš šiaurės rytų pietvakarių kryptimi. Kai kur, kaip pav. pl. 8 rytinėje dalyje bei pl. 9 viduryje jie sudarė stačius kampus su atidengtais rąstų ar lentų fragmentais (žiūr. planą). Kad šios juostos žymės sunykusių rąstų liekanos, galima spręstis iš to, kad vietomis, kaip pav. pl. 8 kv. AB-7, 8, kv. BC-9, 10 buvo aptikta ir degėsių. Matyt, kai kurie rąstai buvo kiek apdegę. Visa tai rodo, kad čia turime reikalo su sudegusių statinių liekanomis. Su jais betarpiškai yra susiję akmenų grindiniai ir suanglėję bei sudulėję rąstai. Tą mintį patvirtina pl. 9, pietinėje dalyje atidengto sudegusio pastato liekanos.

Sudegusio pastato liekanos sudaro jau minėta kv. GHIK-1,2,3 atidengta akmenų siena, ėjusi pietvakarių - šiaurės rytų kryptimi. Į pietryšius nuo jos buvo atidengtas ištisas suanglėjusių rąstų ar lentų plotas, ėjusių tomis pačiomis dviem priešingomis kryptimis, kv. GH-3,4 riboje sudarančiomis statų kampą. Vienas ilgas, beveik 3 m ilgio rąstas gulėjo lygiagrečiai su atidengta siena pietrytinėje jos pusėje. Jis buvo nuo 15 iki 22 cm pločio ir ėjo šiaurės rytų-pietvakarių kryptimi. Statmenai jam ŠV 300o kryptimi per kv. GH-3, 4 ėjo

kitas rąstas apie 1,8-2 m ilgio. Jis paeina po rytine neatidengta siena. Šie abu rąstai kv. H-4 sudaro buvusio statinio kampą. Rąstų surišimo būdo nustatyti nepavyko, tik konstatuota, kad pastarasis dengia pirmąjį rąstą, einantį lygiagrečiai su akmenų siena. Prie jų esantieji akmenys nuo aukštos temperatūros suskeldėję. Visas plotas tarp šių dviejų susikirtusių rąstų (t.y. pietrytinis pl. 9 kampas) padengtas degėsiais, einančiais ŠV 280° - 300° kryptimi. Ryškiau išsiskiria 6 lentos, kai kitų degėsiai sūbirėję. Aplamai, čia galima apytikriai suskaičiuoti buvus 11-12 lentų. Visos šios suanglėjusios lentos atsidengė 1,7-2 m gylyje nuo žemės paviršiaus. Nekyla abejonių, kad čia turime reikalo su sudegusio pastato liekanomis. Tai patvirtina ir po sudegusia pastatp dalimi bei akmenų siena aptiktas kietas supluktas molis. Pietinėje dalyje daromas pjūvis, kuris ryškėja pietinėje tiriamojo pl. 9 sienoje. Po degėsiais plūkto molio 30 cm storio sluoksnyje atsidengė akmenų grindinėlis. Jis atsidengė 2,15 m gylyje po nauju plonyčiu degėsių sluoksniu. Jo akmenys mažesni, kaip aukščiau buvusios akmenų sienos. Akmenys guli tarsi kokiame tai pagilinime, kuris konstatuotas visuose K kvadratuose. ir kv. 1-2, 4. Pietinėje sienoje susidariusiame pjūvyje aiškiai matyti šis pagilinimas ir du degėsių sluoksneliai, kurių viršutinis priklauso jau mūsų aptartam pastatui, o papatinis po kuriuo buvo atidengtas minėtas akmenų grindinėlis - matyt priklauso kokiems tai seniau čia buvusiems statiniams (žiūr. pl. 9 planą 2b). Atrodo, kad čia turime reikalo su buvusiais perstatinėjimais, kai buvusio pastato vietoje, užplukus degėsius moliu, išaugo naujas didesnis pastatas, sulaukęs pirmojo likimo - taip pat sudegęs. Konstatuotas pagilinimas priklauso pir-

Lietuvos TSR MA Istorijos
Institutas
Archeologijos sektorius
Nr. 992

majam čia stovėjusiam pastatui.

Be šio sudegusio pastato liekanų Nr.pl. 9 buvo rasta dar suanglėjusių lentų, prikkausiusių greičiausiai kokio tai jau kito pastato grindims. Taip kv. A-1, valant vakarinę perkasos sieną ir darant pjūvį, 2,15 m gylyje po aukščiau čia atsidengusiais akmenimis (jie atsidengė 1,8 m gylyje) atpreparuota kelių apanglėjusių ir sutrūnijusių lentų fragmentai, gulėję ta pačia pietryčių-šiaurės-vakarų 280° kryptimi . Tos lentos atidengtos jau po antruoju kultūriniu sluoksniu, išlindusiu iš po neatidengtos vakarinės sienos 25 cm ilgiu. Sprendžiant iš to, kad jos eina viso kv. A pločiu, atrodo, kad čia būta 5 lentų, kurių vidutinis plotis buvęs apie 20 cm. Lentos guli tiesiai ant natūralaus molio.

Ūkinė neįprasto dydžio duobė

Kaip jau buvo sakyta, II kult. sluoksnis pl. 8 atsidengė 1,4-1,7 m gylyje po supiltiniu molio ir smėlio sluoksniu. Jį sudaro juoda žemė su smulkiais deginto, tarsi sutrinto molio gabalėliais. Pradžioje skutant, jis buvo visą laiką vienodas, kartais jame buvo randamos pavienės šukės ir gyvulių kaulai. Ir tik giliau ėmė išsiskirti tam sluoksniui būdingi atributai. Tokių sluoksnio sandarą galima paaiškinti tuo, kad ruošiant aikštelę būsimajai naujai piliai (kurios liekanos aptiktos viršutiniame (I-ajame) kult. sluoksnyje), žemesnysis kult. sluoksnis (II) gerokai nukentėjo. Matyt, sudegusios pilies liekanos, sudariusios II-ąjį kultūrinį sluoksnį buvo gerokai išlygintas, gal būt, net nužarstytos ir tik po to piltos ant jų smėlio ir molio sluoksniai.

Tačiau tokia sluoksnio sandara buvo būdinga tik jo paviršiui, kuris buvo palaipsniui nuimtas. Po juo pradėjo dengtis jau mūsų aptarti akmenys, apanglėję rąstai, puodų šukės, gyvulių kaulai - būdingi kultūrinio sluoksnio atributai.

Šiaurinėje pl. 8 dalyje kultūrinis sluoksnis buvo labai plonas ir 1,6 m gylyje ėmė dengtis molis. Pietų kryptimi kultūrinis sluoksnis aiškiai gilėjo. Iš viso tame gylyje pl. 8, kv. DEFGHI ir net K - 2, 3, 4, 5 atsidengė juodos žemės dėmė. Ji išsiskiria riebia žeme, kurioje po visą plotą išsibarstę kaulai ir pavienės puodų šukės. Šią dėmę supa iš šiaurės jau mūsų aprašytos palyginti nedidelių akmenų grindinys, iš vakarų - stambūs akmenys ir molis (gynybinės sienos likučiai), iš pietų - molis ir pavieniai akmenys. Pietuose riba nėra tokia aiški, atrodo, kad ši dėmė įeis ir į plotą 9. Dėmė didelė beformė. Skutant žemes, jos kontūrai nežymiai mažėja, tačiau iš visko matyti, kad čia turime reikalo su kokiu tai plokščiu pagilinimu. Skutant žemes vietomis persimaišo molio ploteliai.

Kad išaiškinti šio pagilinimo formą bei struktūrą, daromas pjūvis rytų-vakarų kryptimi per kv. G įjungiant ir išpjovą. Pirmiausiai tiriama šiaurinė duobės dalis. Čia vis daugiau ir daugiau atsidengia nedidelių akmenukų, sekančių dydžių: 11x10x8, 10x13x5, 6x8x5 emir pan. Jie guli natūraliame molyje ir priklauso jau mūsų aprašytam grindiniui, kurio buvo išgrįstas šiaurinis tiriamos duobės pakraštys.

Iš padaryto pjūvio matyti, kad ūkinė duobė labai plokščia ir negili. Tačiau kv. 1 ir 5 pjūvyje aiškiai matyti, kaip ji buvusi įkasta 40-45 cm gyliu. Didesnė šukių ir kaulų ploteliai užplukti molio sluoksneliu. Kaip sakyta, visoje duobėje išsibarstę kaulų, tačiau būta didesnių jų susikoncentravimo vietų.

Ypač tai matėsi gautame pjūvyje. Tokios žymesnės kaulų susikoncentravimo vietos pastebėtos kv. GH-4, G-3. Tai leidžia daryti ir tokią prielaidą, kad tokia didžiulė duobė galėjusi susidaryti susiliejus mažesnėms ūkinėms duobėms. Čia pat vietomis dengiasi ir stambūs degėsiai. Aplamai, preparuojant tamsią, riebią žemę, be randamų degėsių gausybės kaulų, kurių iš šios duobės surinkti keli maišai, buvo randami ir pavieniai radiniai. Pažymėtina, jog čia nerasta, galima sakyti, nei vieno geresnio radinio: visi jie neišvaizdūs, sulaužyti, matyt, išmesti, kaip jau netinkami naudojimui.

Jei šiaurinis duobės kraštas, išgrįstas akmenėliais buvo nuolaidus, tai pietų kryptimi duobė nuolatos gilėjo. Pl. 8, kv. K-2 ji siekė 1,9 m gylį (skaitant nuo žemės paviršiaus). Čia ir žemė buvo be galo juoda su didžiuliu gyvulių kaulų kiekiu, Čia surastas ir didelis radinių skaičius, kaip geležinis keturkampis apkaustas, dvi skrkstuvo dalys, peilio dalys ir kt. (žiūr. toliau apie radinius). Ši ūkinė duobė įėjo ir į pl. 9, kv. A-1, 2, 3. Čia būtent buvo surastas ilgasis suanglėjęs rąstas per pl. 8, kv. K-1, 2 ir pl. 9 kv. 1-3. Palei šį rąstą koncentravosi akmenys ir radiniai. Čia duobė užsibaigia pl. 9, kv. AB-1, 2 riboje atsidengusiais akmenimis, mūsų traktuojamais kaip gynybinės sienos liekana. Tuo būdu čia turime reikalo su gana plokščiu pagilinimu - ūkine duobe(?)

~~kuri~~

kuri yra buvusi 6-7 m ilgio ir beveik 5 m pločio. Išilginio jos pjūvio nepavyko gauti, nes vakarinė tiriamojo ploto 8 siena tiesioginiai jos nekirto.

Išpreparavus ją iki galo matėsi, kad ūkinės duobės dugnas buvo labai nelygus. Matosi lyg mažesnių duobių dugnas. Konstatuota, jog duobė laikas nuo laiko būdavo užplūkiama moliu. Vietomis ėjo molio ir juodos riebios žemės persimaišymai. Ar čia būta šiukšlyno, ar kokio tai rūsio po pastatu, klausimas lieka atviras. Pastaruoju atveju randamos suanglėjusios lentos ar jų dalis duobės teritorijoje galima būtų laikyti sudegusių grindų liekanomis.

Įvairios neaiškios paskirties duobės

Rytinėje pl. 8 dalyje, pradedant 5-uoju ir ypač 6-ju kvadratais, II-sis kult. sluoksnis buvo labai plonas. Jo vidutinis storis 10-15 cm. Jis atsidengė 1,1-1,2 m nuo žemės paviršiaus. Šioje aikštelės dalyje ir supiltiniai smėlio ir molio sluoksniai buvo plonesni. Čia II-ąjį kult. sluoksnį dengė 40-50 cm storio smėlio ir 25-30 cm storio molio sluoksnis. Pastebėtina, jog toje ploto dalyje smėlyje gana daug molio intarpų.

Nuėmus supiltinius sluoksnius, ėmė dengtys juoda žemė, kurioje pastebėti pavieniai akmenys, kartais grupėje po tris, kaip vėliau paaiškėjo stulpaviečių vietos. Trijų akmenų grupė atidengta kv. E-6, kv. E-9,10 riboje bei kv. G-6. Be to, kv. EF-6 atsidengė didesni degėsių kiekiai, iš kurių matyti, kad čia būta apvirtusio suanglėjusio rąsto. Jis gulėjęs pietvakarių-šiaurės rytų kryptimi. Aplamai šioje ploto 8 dalyje kultūrinį sluoksnį sudaro juosva su mažais molio ir degėsiukų intarpėliais žemė, kurioje randamas pavienis kaulas ar šukė.

Skutant plonyčiais sluoksneliais šį juodos žemės kultūrinį sluoksnį ploto 8 šiaurės rytiniame kampe BCD-5, 6, 7, 8, 9, 10 ėmė dengtis šviesus smėlio dėmės, rodančios jog čia būta įdubimų, į kuriuos pateko supiltinis smėlis. Kadangi kultūrinis sluoksnis čia labai plonas ir greit pasibaigė, teko iš esmės ištirti tik tas vietas, kaip vėliau paaiškėjo - duobes. Ryškiai išsiskyrė 5-ių tokių duobių vietos, kurios buvo sunumeruotos romėniškais skaičiais.

Pati didžiausia, pati įdomiausia ir, tur būt, pati neaiškiausia buvo duobė Nr. I, Ji atsidengė kv. CD-7,8 riboje. Smėlio dėmė buvo 1,4 m RV kryptimi ir 1,2 m ŠP kryptimi ir labai ryškiai išsiskyrė iš tamsesnės žemės. Išsėmus iš jos smėlį, paaiškėjo, kad jis ėjo 20 cm storiu. Po šiuo smėliu ėjo 30 cm storio molio sluoksnis (matosi, kad supiltinis), o giliau atsidengė tamsiai juoda žemė su degėsiais ir net suanglėjusios medienos gabalais. Daromos duobės pjūvis RV kryptimi. Pradžioje tiriama šiaurinė duobės pusė. Paaiškėjo, kad po nestoru, apie 3 cm storio, degėsių sluoksniu eina juoda, bet jau šviesesnė žemė, kurioje nerandama jokių radinių. Po šiuo sluoksniu aptikta degėsių, iki baltumo perdegusių degintų kauliukų, molio tinko gabaliukų, puodų šukių. Šios sandaros sluoksnis staigiai beveik vertikaliai žemyn ir yra išlikęs tik prie šiaurinės duobės sienos. Pasitaikantis tarp pelenų molis perdegęs iki raudonumo. Degintų kaulų pelenai ir nevisai sudegę kauliukai su angliukais, kaip sakyta, dengė šiaurinius duobės kraštus. Sluoksnelis nestoras, vietomis tesiekia 3 cm. Po juo vėl juodos žemės sluoksnis, kuriame rasta gana daug kaulų ir puodų šukių.

Pietinė duobės pusė kiek skiriasi nuo šiaurinės, išskyrus viršuje buvusius supiltinius sluoksnius. Po jais šioje duobės dalyje juoda žemėx su degėsiukais, kurioje rasta daug šukių ir kaulų. Čia nebuvo sluoksnelio su degintais kauliukais ir angliukais bei molio tinko gabalais. Tas sluoksnelis ir neleidžia šimtu procentu tvirtinti, jog čia turime reikalo su ūkine duobe. Nors pietinės pusės turinys būdingas ūkinėms duobėms. Kai kurios čia surastos šukės priklausė vienam puodui, nes iš kelių pavyko atstatyti žymią puodo dalį. Pačiame duobės dugne buvo rasta didžiulė šukė su labai gražiai persipinančių bangelių ornamentu. Tačiau vis tiek duobės paskirtis labai neaiški. Pavyzdžiui pietiniame pjūvyje matyti, kaip degėsių sluoksnelius skiria nedideli molio sluoksneliai. Tarsi užgesusi ugniavietė būtų užglaistyta moliu, ir tai kartojasi kelis sykius. Neaišku, iš kur atsirado degintiniai kauliukai šiaurinėje duobės dalyje. Kadangi sluoksnelis su degintais kauliukais rastas tik šiaurinėje dalyje ir praktiškai - dengėx vieną duobės šoną, galima manyti, kad duobė turėjusik kelias paskirtis, tiksliai tariant tam tikrais laikotarpiais būdavo naudojama įvairiems tikslams, Kad duobė būdavo išsemiama, o kartais net pagilinama ir padidinama, matyti iš to, kad duobės dugnas nelygus, vienoje pusėje aiškiai matyti pagilinimas.

Aplamai, daug neaiškumų kelia degintiniai kauliukai. Pastebėtina, jog degintų kauliukų, išsibarsčiusių tam tikrame plotelyje buvo čia aptikta ir 1980 m. plote 6. Tačiau jų situacija buvusi visai kita (žiūr. 1980 m. tyrinėjimų ataskaitą).

Duobė II išsiskyrė švyturiu smėliu iš kultūrinio sluoksnio kv. C-9. Ji buvusi 100x95 cm dydžio. Duobė tiriama analogiškai I-ajai. Daromas pjūvis ŠP kryptimi. Matyt, čia būta kokio tai atsitiktinio pagilinimo, nes visa duobė buvo užpildyta supiltiniu smėliu iki 40 cm gylio ir tik pačiame dugne konstatuotas 1-2 cm storio juodos žemės su deginto molio gabalėliais, pelenais ir medžio anglimis ruoželis. Jokių radinių nerasta.

Duobė III išsiskyrė kv. B-8, 9 riboje. Ji buvo prie pat šiaurinės pl. 8 sienos. Šiais metais buvo atidengta jos pietinė dalis, kai šiaurinė - buvo tyrinėta 1981 m., tiriant pl.7.

Duobė buvusi apie 1,45-1,5 m sk. Jos pjūvis labai gerai gavosi šiaurinėje tiriamojo ploto sienoje. Viršuje smėlio sluoksnis siekė 35-40 cm storį. Po to ėjo tamsios žemės sluoksniai, perskirti juodos žemės ruoželiais. Tamsios žemės sluoksniuose, kurių storis svyravo tarp 15 ir 30 cm, matėsi molio intarpai, kai juodos žemės ruoželiai išlaikę savyje medžio anglių. Pastarųjų storis - 3-5 cm. Duobė buvusi 1,2 m gylio nuo žemės paviršiaus. Radinių šioje duobėje nedaug: pačiame dugne aptiktas žiesto puodo šukių lizdas, kurį sudarė puodo dugnas ir didelė dalis šoninių sienelių. Be to, joje rastas kokio tai žalvarinio apkalėlio su skylute fragmentas, geležinis surūdijęs neaiškios paskirties dirbinys, kelios šukės ir kaulai. 1,2 m gylyje susidurta su įžemiu.

Duobės IV ~~xxxxxxxx~~ teatsidengė tik ketvirtadalis kv. ~~xx~~ B-10. Kitos jos dalys įėjo į pl. 5, 6 ir 7, tyrinėtus 1980 ir 1981 metais. Šiuo metu atsidengusi duobės dalis nuo kampo eina 35 cm spinduliu. Viršutinis šviesaus smėlio sluoksnis permaišytas ankstyvesnių tyrinėjimų. Čia jis yra buvęs 35-40 cm storio. Po juo eina kelių centimetrų iki raudohumo perdegusio molio sluoksnelis ir dar žemiau iki 20 cm storio molio su smėliu sluoksnis. Jokių radinių duobėje nerastax

Duobė V. Tai irgi tik maža dalis duobės buvusios plote 7. Į šiais metais tirtą plotą ji įeina 35 cm pločiu. Išsėmus iš jos žemes, jokių radinių nerasta. Faktiškai ji sudaro pereitais metais pl. 7 atidengtos duobės pakraštį.

Šiaurinė, tiksliau šiaurės- rytinis pl. 8 kampas sudaro tęsinį ūkinių duobių, atidengtų 1981 m. 7-tame plote.

Ištyruskx duobes, palaipsniui buvo nuimamas kultūrinis sluoksnis, Kadangi jis čia, kaip sakyta, buvo labai plonas, tuoj ėmė ryškėti tamsesnės duobės natūraliame jau molyje. Konstatupta visa eilė mažesnių ir didesnių pagilinimų, kurie traktuotini, kaip natūralūs buvusio paviršiaus pelygumai. Taip antai, prie duobės II konstatuotas toks pagilėjimas 100x 80 cm skersmens , kuris tesiekė 20 cm gylį. Jame buvo susikaupę degėsiukai su maišyta žeme.

Preparuojant kultūrinį sluoksnį kv. GHIK-8, 9, 10 atsidengė visa eilė negilių nedidelių duobučių pailgo netaisyklingo keturkampio, ovalinių, pusiau apskritų ir kitų netaisyklingų formų. Kai kurios jų, kaip vėliau paaiškėjo, buvo stulpų vietos, tačiau didelė jų dalis buvo plokščiadugnės, greit pasibaigusios negilios duobės be jokių radinių. Tik vienoje iš jų

kv. H-10 buvo rastas žiesto puodo ornamentuoto banguotiniu ornamentu šukių liūdas. Tokiomis plokščiomis duobutėmis buvo plane pažymėtos sekančiais numeriais : 16, 17, 18, 20, 21, 22, 24. Kitos - aiškiai stulpų vietos (apie jos žiūr. toliau). Tokie pat nedideli, greičiausiai natūralūs pagilinimai konstatuoti ir kv. CDE-6 (plane pažymėtos Nr. 30, 32, 33, 34). Iš viršaus kai kurios atrodė tikromis stulpavietėmis, tačiau pasikasus kiek giliau, 15-20 cm - jos jau išnykdavo. Prie kai kurių, kaip pav., pažymėtos Nr. 30, kv. E-6, gulėjo trys stambūs akmenys, kas ypač būdinga stulpų vietoms, tačiau, kaip ištyrus paaiškėjo, 15 cm gylyje buvo pasiektas nelygus paviršiumi dugnas.

Stulpavietės

Tačiau be šių pagilimų buvo aptikta ir tikrų stulpavie-čių, kurios aiškiai konstatuotos išsėmus iš jų pribirėjusias žemes. Jų būta kelių dydžių. Pati didžiausia stulpavietė buvo atidengta kv. E-9 (Nr. 1). Ji buvo apie 0,5 m sk. ir apie 70 cm gylio. Matyt čia būta didelio stulpo, paramstyto akmenimis, nes stulpavietės viduje ir pakraštyje buvo aptikta keliolika (13) vidutinio dydžio akmenų, kurie sukrito į ją supuvus stulpui. Kiek mažesnės būta stulpavietės, atidengtos kv.E-10. Ji buvusi apie 30 cm sk. ir tiek pat gylio, Jonje taip pat būta vieno akmens. Tačiau pagrindinę stulpavviečių grupę sudarė nestorų stulpelių vietos, kurių vidutinis diametras siekė 8 cm, o gylis apie 35 cm. Šios stulpavietės daugiausia koncentravosi šiaurės vakarinėje pl. 8 dalyje kv. BCD-2, 3, 4. Tai stulpavietės Nr. 11, 12, 13, 14, 15. Savo forma ir išsidėstymu jos analogiškos 1981 m. pl. 7 atudengtoms stulpaviečių ei-

lėms, kurias mes skyrėme pačiam apatiniam sluoksniui su grublėtąja keramika. 1982 m. tokio sluoksnio faktiškai nesurasta, tačiau pavienių grublėtosios keramikos šukių buvo rasta. Jų buvo rasta pl. 8 išpjovoje pačiame vakariniame pakraštyje, o taip pat pl. 9, kv. GH-9 riboje, 1,1 m gylyje. Visa tai rodo, kad aikštelėje būta sluoksnio su grublėtąja keramika ir šioje aikštelės dalyje, tik jis buvęs visiškai sunaikintas. Tuo būdu, šias stulpavietes tektų sieti su statiniais, būdingais grublėtosios keramikos kultūrai. Skyrium minėtinos vidutinio dydžio stulpavietės 20, 25, 30 cm diametro ir siekiančios nuo 0,5 m iki 70 cm gylio. Tai stulpavietės pažymėtos plane Nr. 3, 4, 23, 25, 26, 29, 31. Kartais tokiose stulpavietėse randami pavieniai kauliukai, pabirę į supuvusių stulpų vietas drauge su kultūriniu sluoksniu. Šitos stulpavietės, sprendžiant iš jose rastų žiestų šukių gabalėlių be abejonės priklauso II-ajam kultūriniam sluoksniui.

Radiniai

1982 metais tyrinėtuose plotuose 8 ir 9 rasta 85 dirbiniai, per 300 registruotinų puodų šukių, jų tarpe 4 šukių lizdai. Suprantama, kad puodų šukių surasta žymiai daugiau, nes didelė dalis, ypač smulkesnės, neregistruotos. Be to, šukių lizdai, ar šukės priklausančios vienam puodui registruotos vienu numeriu.

Pastebėtina, jog tarp radinių, priklausančių viršutiniam (I) ir žemesniam (II) kultūriniam sluoksniui chronologinis skirtumas nepastebėtas.

Labai neturtingas radiniais buvo viršutinis kultūrinis sluoksnis, kuris buvo didele dalim nuartas. Jame terasta 17 dirbinių (žiūr. radinių sąrašą). Tai keli gargažių gabalai, geležinis peiliukas, gelež. apkaustas, gelež. strypelis, geležinis pleištas, gelež. plokštelė, kokio tai dirbinio įkotė ir pan. Iš stambesnių radinių minėtina geležinė spyna 4x3,9 cm dydžio, kaustyta juostelėmis su atriestomis auselėmis. Didžiojo cilindro išpjova gana sudėtinga užraktu.

Skyrium minėtinas titnaginis įtv. kirvelis, surastas pl.8, kv. C-3, 20 cm gylyje, maišytoje žemėje, kurioje buvo nuo karščio suskeldėjusių akmenų, deginto molio gabalėlių. Kirvelis pailgos trapecijos formos, keturkampio pjūvio 10 cm ilgio. Akmenų plotis 4,4 cm. Patekęs į sluoksnį atsitiktinai, greičiausiai buvo surastas ir laikytas pilies gyventojų.

Iš žalvarinių dirbinių viršutiniame kultūriniame sluoksnyje terasta žalv. sagos formos pakabutis, ir žalv. įvijinės apyrankės dalis. Pastaroji surasta pl. 9 kv. C-4 (žiūr. radinių sąrašą) kur jie smulkiai aprašyti).

Žemesnis (II) sluoksnis radiniais turtingesnis. Jame surasta 58 dirbiniai. Reikia pasakyti, kad beveik visi jie koncentravosi mūsų jau aprašytoje didžiulėje plokščioje duobėje, apėmusioje visą pl. 8 vakarinę dalį. Iš jų tik 7 vienetai priklausė 9 plotui. Tat pagrindinė jų koncentracija buvo būtent mūsų jau aprašytoje didžiulėje duobėje ar gal rūsyje. Ji mūsų traktuota kaip ūkinė duobė. Šią mintį paremia ir tas faktas, kad didžiulė dauguma joje surastųjų dirbinių yra apgadinti, tai įvairios nuolaužos, dirbinių dalys, aplamai jau netinkamos naudojimui. Minėtini, galutinai nudidėvėję geležiniai peiliukai,

apkalų fragmentai, vielų gabalėliai, geležiniai kabliai, strypeliai, skardelių dalys ir t.t. (žiūr. radinių sąrašą). Ypač jie koncentravosi HIK kv. - giliausioje duobės vietoje. Iš tokių sveikesnių radinių, padedančių datuoti patį sluoksnį, minėtina miniatiūrinė žalv. pasaginė segė atriestais išraitytais galais. Pagaminta iš apvalios vielos. Galai suploti ir susukti taip, tarsi pavaizduoti žalčiukai. Vienas galas nulūžęs. Segės liežuvėlis aštrus. Rasta kv. G-2 1,65 m gylyje.

Skyrium minėtinas kaulinis, greičiausiai peilio kriaunelių, apkalas 9x3,2x0,2 cm dydžio. Apkalėlyje dvi skylutės. Rastas tam pačiame kv. 1,85 m gylyje.

Iš retesnių radinių minėtinas moliūgis verpstelis 3 cm sk. ir 1,6 cm aukščio su voleliu per vidurį. Viena jo pusė nuskilusi. Rastas kv. F išpjovoje po molio ir akmenų grindiniu. Iš kelių plote 9-tame sluoksnyje surastų radinių minėtina gelež. cilindrinė spyna, sulūžusi į dvi dalus, labai blogo stovio. Rasta kv. D-1, 2,15 m gylyje.

Pagrindinę radinių dalį, kaip paprastai, sudaro keramika. Puodai žiesti, profiliuoti (išpūstais šonais), puošti banguotiniu raštu ir labai dažnai horizontalių linijų ar griovelių eilėmis. Bangelių raštas labai įvairus: stambesnės, smulkesnės užaštrintomis viršūnėlėmis, nutrūkstančios, įvairiai komponuotos bangučių eilės9 kartais perskirtos linijų ar griovelių eilėmis, tačiau pastarieji dažniausiai eina bangučių eilių apačioje. (žiūr. pridedamus piešinius). Kai kurie puodai (ypač iš šukių lizdų) bemaž pilnai atstatyti. Tai įprasta, vėlyvųjų piliakalnių sluoksnių keramika, kuri pasižymi gana dideliu vienodumu. Skiriasi tik puodų dydžiai, rašto kompozicija ir kartais vainikėlio profiliavimas.

Ir pačią didžiausią radinių dalį sudaro gyvulių kaulai. Viršutiniame sluoksnyje jų surasta nedaug. Kaip sakyta, tas sluoksnis gana smarkiai apardytas. Pagrindinė gyvulių kaulų masė surasta pl. 8 jau nekartą mūsų minėtoje didžiulėje ūkinėje duobėje. Čia buvo pastebėti tiesiog atskiri plotelių susikoncentravimai. Kaulai visi surinkti, išplauti ir išdžiovinti laukia tolimesnių tyrinėjimų. Be paleozoologo nieko negalima pasakyti apie jų sudėtį. Taip pat dar neištirti ir surasti suanglėję grūdai.

x x x

Apibandrinant 1982 m. tyrinėjimus, galima pasakyti, kad jie patvirtino ankstyvesniais metais gautas žinias apie kultūrinių sluoksnių padėtį, jų sandarą, bet drauge ir papildė turėtas žinias. Sluoksnių seka labai gerai atsispindi gautuose pl. 8 ir 9 vakariniame pjūvyje ir pl. 9 pietiniame pjūvyje (žiūr. planus). Matyt, kad viršutinis sluoksnis labai nestoras ir gana lygus (Pilis buvusi įrengta išlygintoje aikštelėje). Vidutinis jo storis 30 cm. Jį sudaro griuvenos, perdegęs molis, akmenys, juoda, vietomis peleninga žemė. Jame būtent surasta, kaip ir 1981 m. suanglėjusių grūdų. Tai buvusios sudegusios pilies liekanos. Po juo eina supiltinio molio sluoksnis, kuris labai nevienodo storio: storesnis šiaurinėje pl. 8 dalyje ir ploniausias pl. 9. Šiaurinėje pl. 8 dalyje jo storis siekia apie 80 cm, pietinėje - 30 cm. Tokia pat storiu ir net plonesniu jis eina visu pl. 9. Čia jo vidutinis storis 30-25 cm. Po molio sluoksniu seka supiltinis smėlio sluoksnis, kurio storis priešingai molio sluoksniui yra ploniausias šiaurinėje pl. 8 dalyje ir storiausias pietinėje pl. 9 dalyje. Jo storis atatinkamai 45-50 cm ir 1,5 m. Smėliu aiškiai norėta

išlyginti apatinio sluoksnio nelygumus, o moliu sustiprinti išlygintą aikštelę. Aplamai, atrodo, kad molio sluoksnis storesnis po statiniais. Tokiu būdu supiltiniai sluoksniai eina 1,5-1,6 m storiu. Po jais eina žemesnysis (II) kultūrinis sluoksnis. Jo storis labai nevienodas. Čia įvairūs pagilinimai, įkasimai. Vietomis, kaip pav. pl. 9 FG ir iš dalies H kvadratuose jis tesiekia kelis centimetrus, kai pl. 8 ir pl. 9 šiaurinėje dalyje vietomis jis siekia iki 60 cm storį, bet tik vakarinėje dalyje arčiau šlaito. Rytinėje dalyje, kaip sakyta, jis labai plonas. Vakariniame pjūvyje matyti akmeninės gynybinės sienos liekanos: tai akmenų susikoncentravimai pl. 8 ir kv. FG pl. 9 kv. AB ir IK. Tose vietose ir kultūrinis sluoksnis storiausias. Skersinis pjūvis užfiksavo ir suanglėjusių rąstų vietas. Taip pl. 8 kv. IK riboje matyti atidengto ilgojo suanglėjusio rąstoko pjūvis. Matyti, kaip jis dar paeina po neatidengta siena. Taip pat vakariniame pjūvyje labai gerai išryškėjo pl. 9 kv. A atsidengusių apanglėjusių lentų fragmentai. Jos atsidengė po akmenimis jau kultūrinio sluoksnio pačioje apačioje. Be to, pl. 9 vakarinio pjūvio IK kv. ir pietinis pjūvis užfiksavo čia stovėjusio pastato liekanas. Šis kultūrinis sluoksnis priklauso seniausiai piliai, įrengtai "Mindaugo sosto" piliakalnyje. Tuo būdu, galima sakyti, kad jau ištirta bemaž visa šio piliakalnio aikštelė, išskyrus patį pietinį iškyšulį, situaciniame plane pažymėtą pl. 10.

Archeologijos sektorius
N. 992

KERNAVĖS PILIAKALNIO,

VAD. "MINDAUGO SOSTU",

1982 M. TYRINĖJIMŲ

R A D I N I Ų S Ą R A Š A S

I (viršutinis) kultūrinis sluoksnis

VIII PLOTAS

1. Geležinis apkalas 7,9 x 4,5 cm dydžio. Vienas galas dvigubas, sutvirtintas 2 kniedėmis, matyt, turėjęs tvirtinti odos galą, Kitas netaisyklingo apskritimo formos su liežuvėliu. Apskritimo viduryje vertikaliai išsidėstę 2 skylutės. Rastas kv. B-5 10 cm gylyje.

2. Gargažė, 6,5x4,9 cm dydžio. Sunki, aprūdijusi, matyt, masėje yra daug geležies. Rasta kc. C-3, 15 cm gylyje.

3. Titnaginis įtveriamasis kirvukas. Trapecijos formos, keturkampio pjūvio, 10 cm ilgio. Platėjantis ašmenų link. Prie penties 2,5 cm pločio, prie ašmenų - 4,4 cm. Kirvelio storis prie penties 0,8 cm, viduriniojoje išgaubtoje dalyje arčiau ašmenų - 1,4 cm. Ašmenys įstriži, kiek lenkti, šlifuoti. Visas kirvelio paviršius apskaldytas stambiomis nuoskalomis, pakraščiai - smulkesnėmis. Rastas kv. C-3 kv., 20 cm gylyje.

4. Geležinis peiliukas, 12,9 cm ilgio, 1,1 cm, pločio, užlenktu galu. Rastas kv. E-1, 25 cm gylyje.

5. Geležinis strypelis, 4,6x0,7x0,6 cm dydžio. Vienas galas aštrus. Rastas F-3 kv., 20 cm gylyje.

6. Geležinis pleištas. Vienas galas nulūžęs. Jo dydis 5,3x 0,9x0,7 cm. Rastas kv. F-4, 20 cm gylyje.

7. Geležinio peiliuko rankenėlės dalis 4,6 cm ilgio, 1,6 cm ilgio galas užlenktas 80° kampu. Rasta kv. G-1, 20 cm gylyje.

8. Cilindrinė spyna. Padaryta iš plokštelės 4x3,9 cm dydžio. Kaustyta juostelėmis su atriestomis auselėmis. Abi spynos angos padarytos iš vieno metalinės plokštelės gabalo, perskirtos specialiomis plokštelėmis. Didžiosios angos išpjova gana sudėtinga. Ji aiškiai atspindi buvusio rakto formą.

Rasta kv. K-2, 30 cm gylyje.

9. Geležinis dirbinys (kablys?), 10,7 cm ilgio. Vienas galas suplotas ir užlenktas. Rastas kv. K-3, 30 cm gylyje.

10. Žalvarinis pakabutis, primenantis žalv. sagą. Tai 0,8 cm skersmens rutuliukas su aukšta ausele. Rastas I-1 kv., 30 cm gylyje.

11. Geležinė plokštelė (apkalas?), 5,1x1,4 cm dydžio. Vienas galas nulūžęs, kito nulūžusi dalis prie skylutės. Rasta kv. F-2, 25 cm gylyje.

12. Gelež. dirbinio įkotė, 6,6 cm ilgio. Vienas galas nulūžęs, 1 cm pločio. Kitas smailas. Įkotė susukta. Rasta kv. I-3, 30 cm gylyje.

13. Gargažė? 5,3x4,8x3 cm dydžio. Gali būti apsilydęs molio tinko gabalas, lengvas, perdegęs. Rastas kv. I-1, 3,5 cm gylyje.

IX PLOTAS

14. Žalvarinės įvijinės apyrankės dalis, pusapvalio skersinio pjūvio, 8 cm ilgio, 0,6 cm pločio, 0,1 cm storio. Rasta kv. C-4, 20 cm gylyje.

15. Mėlyno emalio karolis. Apskritas, su 2 lygiagrečiom skylutėm. Rastas kv. F-4, 20 cm gylyje.

16. Gelež. juostelė 4,8x1 cm dydžio. Abu galai turi po 1 skylutę, per kurią galai nulužę. Vienas juostelės galas šiaurėja. Rasta kv. C-1, 15 cm gylyje.

17. Kaulo(?) dirbinys. Pusapvalis kaištukas su grioveliu per vidurį. Rastas kv. B-1, 25 cm gylyje.

II kultūrinis sluoksnis

VIII PLOTAS

18. Geležinio strypo gabaliukas. 5,9 cm ilgio. Rastas kv. D-2, 140 cm gylyje.

19. "Prabajus" 6 cm ilgio, 2,4 cm pločio. Padarytas iš geležinio keturkampio, per vidurį suploto strypo. Rastas kv. G-3, II kult. sl. paviršiuje.

20. Geležinio peiliuko ašmenys, 6,2x1,3 cm. Rasta kv. D-4, 130 cm gylyje.

21. Gelež. kabliukas (pusė "prabajaus"?), 7 cm ilgio. Padarytas iš keturkampio pjūvio strypo. Rastas kv. EF - 4 riboje, 25 cm gylyje.

22. Gelež. skaptas (ietigalio įmova?), 6,9 cm ilgio. Įmovos storis 2,3 cm. Įmova padaryta sulenkus 0,3 cm storio skardos gabalą. Rastas kv. K-3, 140 cm gylyje.

23. Gelež. ietigalio įmova(?) 9x1,9 cm. Rasta kv. C-3 , 120 cm gylyje.

24. Gelež. vinis. 6,6 cm ilgio. Prie galvutės labai praplatėja. Keturkampio skersinio pjūvio. Galvutės dydis 1,3x0.9 cm. Rasta kv. B-2, 160 cm gylyje.

25. Titnaginė dantyta skeltė trikampio skersinio pjūvio, retušuotais pakraštėliais, 5,2x1,2x0,5 cm dydžio. Rasta kv. C-1, 160 cm gylyje.

26. Žalv. skardelės gabaliukas. Netaisyklingos formos, šiek tiek išgaubtas 5,6x1,5 cm dydžio. Rastas kv. G-1, 140 cm gylyje.

27. Žalv. lietas pakabutis: 1,1 cm. skersmens rutuliukas su aukšta kilpele. Pakabutis neapdirbtas, ryškiai matosi liejimo žymės. Rastas kv. B,C - 3 riboje, 150 cm gylyje.

28. Gelež. kvadratinis apkalas, 3,1x3,1 cm dydžio išgaubtu viduriu. Dviejuose priešinguose kampuose yra kniedės su skardelėmis iš vidaus pusės. Rastas kv. D-3, 160 cm gylyje.

29. Žalv. skardelės gabaliukas. 2,8x1,7 cm dydžio. Skardelės paviršius, matyt buvo ornamentuotas grioveliais ir duobutėmis. Rastas kv. E-4, 160 cm gylyje.

30. Gelež. peiliuko geležtė. 6x2 cm dydžio. Rasta kv. E-5, ūkinėje duobėje.

31. Gelež. peilio dalis, 9,1 cm ilgio. Geležtės plotis 3,4 cm. Peilio paviršius aplipęs užsikonservavusia mediena. Rasta kv. E-5 ūkinėje duobėje.

32. Kritė (?) 6,7x4,4 cm dydžio. Rasta kv. K-10, 120 cm gylyje.

33. Žalv. apyrankės dalis. Ištiesinta. Trikampio skersinio pjūvio plokštelė. 8,8x1,2x0,2 cm dydžio. Plokštelė ornamentuota 2 priešingom bangelėm. Bangelės gautos iš abiejų priešingų pusių, išgraviravus trikampėlius. Rasta kv. F-6, 120 cm gylyje.

34. Žalv. pasaginė segė atriestais figūriniais galais. 2,7 cm sk. Pagaminta iš apvalios vielos. Galai suploti ir susukti tarsi atsirietę žalčiukai. Vienas žalčiukas nulūžęs. Segės liežuvėlis išlenktas ir aštrus.

Rasta kv. G-2, 165 cm gylyje.

35. Gelež. kablys. 10,6 cm aukščio. Viršutinis galiukas užlenktas stačiu kampu. Apatinis galas masyvus. 7,5 cm ilgio. Atriestas stačiu kampu. Pats kablio smaigalys aštrus ir užlenktas dar 45° kampu. Rastas kv. F-5, 150 cm gylyje.

36. Žalv. strypas suplotais galais 16 cm ilgio. Galėjo būti naudojamas kaip stekas puodams žiesti. Rastas kv. F-G-2 riboje 165 cm gylyje.

37. Geležinio deformuoto peiliuko dalis. 10 cm ilgio. Labai sulankstytas. Ašmenų smaigalys nulaužtas. Nugarėlės storis 0,4 cm. Nugarėlėje matosi 3 įkartos. Įkotės ilgis 3,5 cm. Rastas kv. H-2, ūkinėje duobėje.

38. Žalv. vielos gabaliukas. Viela pusapvalio skersinio pjūvio. 5,8 cm ilgio, 2x1 cm storio. Rasta kv. G-2, 175 cm gylyje.

39. Žalv. apyrankės dalis. Vienas galas nulūžęs, kitas suplotas. Apyrankė susukta į 4,1 cm diametro žiedą. Padaryta iš apvalios 0,4 cm storio vielos. Suplotas galas 1 cm pločio. Apyrankėx puošta įstrižais brūkšneliais. Susidaro vaizdas tarsi ji būtų sukta. Rasta kv. I-2, ūkinėje duobėje.

40. Geležinės gabalas. 5,5x4,1 cm dydžio. Aplipęs organinėm medžiagom. Rastas G-4, kv., ūkinėje duobėje.

41. Stiklinės apyrankės dalis(?) 3 cm neaiškios kilmės medžiagos, kiek lenktas strypelis. Paviršius apsitrynęs, pabalęs. 0,4 cm storio. Lūžio vietoje rūdos spalvos.Rasta kv. H-2, ūkinėje duobėje.

42. Žalv. indo(?) dalis. 7,2x4,5 cm dydžio skardos gabalas. Paviršius aplipęs užsikonservavusiais šiaudais. Rastas kv. G-1, ūkinėje duobėje.

43. Kaulinis apkalas, ~~3,3~~x 3,2x0,9x0,2 cm dydžio. Viena pusė kriaunelių. Pusapvalio skersinio pjūvio. Paviršius nušlifuotas. Apkalėlyje yra 2 skylutės. Per vieną iš jų kriaunelė lūžusi. Rastas kv. G-2, 185 cm gylyje, ūkinėje duobėje.

44. Geležinis dirbinys. Į vieną pusę siaurėjantis stačiakampio skersinio pjūvio strypas. 10,5 cm ilgio. Rastas kv. K-2 ūkinėje duobėje.

45. Geležinis apkalas, 5,1x1,4 cm dydžio, stačiakampis, 0,1 cm storio skardos gabalėlis. Abiejuose galuose yra po 2 skylutes, vienas galas, matyt, nulūžęs dar per šalia buvusias 2 skylutes. Rasta kv. H-2, 180 cm gylyje.

46. Geležinis apkalas 4,7x1,4 cm dydžio. Analogiškas Nr. 45 skardos gabalėlis. Galuose po 2 skylutes, per kurias vienas galas nulūžęs. Rasta kvx H-1, 180 cm gylyje.

47. Geležinis dirbinys (cilindrinės spynos raktas?), 10,5 cm ilgio. Viename gale yra ąselė su skylute, kitas galas perskirtas į 2 dalis. Rastas kv. H-2, ūkinėje duobėje.

48. Geležinė adata? 6,2 cm ilgio sulankstyta. Vienas galas labai smailus, kitas užlenktas ir atrodo nulaužtas.

Rasta kv. G-H-2 riboje ūkinėje duobėje.

49. Molinis cilindrinis profiliuotas verpstukas, 3 cm sk., 1,6 cm aukščio, su voleliu per vidurį. Viena pusė pajuodavusi ir nuskilusi. Rastas kv. F išpjovoje, po molio ir akmenų grindinėliu.

50. Geležinis peilis, 10,4 cm ilgio. Ašmenų ilgis 7,1 cm. Nugarėlės storis 0,4 cm. Ašmenys nusidėvėję, ilgai naudotas. Plotis 1,7 cm. Rastas H-4 kv., 150 cm gylyje, ūkinėje duobėje.

51. Geležinio vyrio dalis? 11,4ncm ilgio. Padaryta iš geležinio keturkampio strypo. Vienas galas susuktas kilpa, kitas suplotas ir susuktas, po to užlenktas. Rastas kv. G-4, ūkinės duobės apačioje.

52. Žalv. labai plona skardelė susukta į ritinėlį. 0,5x0,4 cm dydžio. Rasta kv. K-1 2 m gylyje. Ūkinėje duobėje.

53. Žalv. labai plona skardelė susukta į 0,8 cm skersmens žiedelį. Išlikusi nepilna įvija. Skardelės plotis 1,5 cm. Rasta kv. G-3 ūkinėje duobėje.

54. Geležinis keturkampio skersinio pjūvio strypelis užsmailintu galu. Vienas galas nulūžęs. Rastas kv. I-2, ūkinėje duobėje.

55. Geležinis kablys. 10,2 cm aukščio. Užlenktoji dalis 5 cm ilgio. Padarytas iš stačiakampio 1x0,8 cm strypo. Rastas kv. H-4, ūkinėje duobėje.

56. Gelež. peilis nulaužta viršūne. 12,2 cm ilgio. Įkotės ilgis 3,2 cm. Ašmenų plotis 2,4 cm. Rastas kv. G-3.

57. Kaulinė dantyta plokštelė - apkaustas. 3,9x1,7 cm dydžio. Plokštelė viename gale nulūžusi per skylutę. Išlikę buki danteliai. Plokštelė ornamentuota suglaustais pagrindais trikampėliais. Trikampėliai dar subrūkšniuoti 8-9 horizontaliom linijom. Rasta ūkinėje duobėje tarp kaulų.

58. Geležinė plokštelė. Peilio ašmenėlių dalis (?) 5,6x0,9 cm dydžio. Rasta tarp kaulų ūkinėje duobėje.

59. Geležinio peiliuko smaigalys. 4,5x1,2 cm dydžio . Rastas kv. F-3, 160 cm gylyje.

60. Geležinis apkaustas 3,7x2,2 cm dydžio. Plokštelė per vidurį su aštriu iškilimu. Abiejose plokštelės pusėse strypeliai įtvirtinimui, vienas iš jų nulūžęs. Rastas kv. G-4, 160 cm gylyje.

61. Geležinis apkalas. 7,6x2,9 cm dydžio. Geležinė plokštelė, kurios viduryje iškaltas pusapvalis gumbelis. 1,5 cm diametro, Rastas I-2 kv., ūkinėje duobėje.

62. Geležinė skardelė sulūžusi į 6 dalis. 2,3 cm pločio 19,8 cm ilgio. Rasta K-2 kv., 170 cm gylyje.

63. Geležinė keturkampė 4,2x4,2 cm dydžio plokštelė (apkalas) su skylute viduryje. Rasta K-2 kv. 170 cm gylyje.

64. Geležinė skardelė 5,7x2,1 cm skardelė iš abiejų pusių nulūžusi. Viena pusė nulūžusi per 2 skylutes. Rasta K-2 kv., 170 cm gylyje.

65. Žalvario skardelė (žalvarinio indo dalis?). Prie vidinės

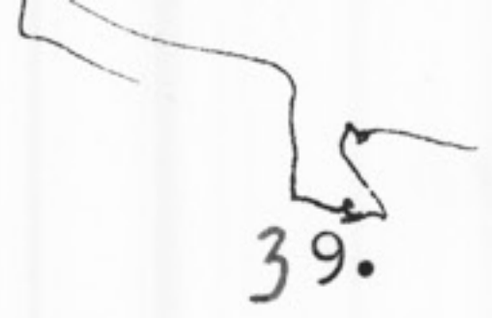

pusės yra daug šiaudų liekanų.5,2x3,1 cm dydžio. Rasta K-2 kv., 170 cm gyl.

66. Žalv. skardelė. Analogiška Nr. 65. 6x8x4,3 cm dydžio. Rasta kv. K-2, 170 cm gylyje.

67. Žalv. skardelė. Analogiška Nr. 65, 2,3x1,3 cm. dydžio. Rasta H-3 kv.

68. Žalv. skardelė, 15,6x5,5 cm dydžio. Analogiška Nr. 65. Prie skardelės yra prilipusi sėkla. Rasta kv. I-2, 170 cm gylyje.

69. Žalvarinio strypelio dalis sulūžusi į 2 dalis, 2,1 cm ilgio, 0,6 cm pločio. Rasta kv. I-2.

70. Žalvario gabaliukas, 4x0,8 cm dydžio. Išgaubtas per vidurį su briaunele. Rastas kv. H-1 ūkinėje duobėje.

71. Žalvarinės skardelės apkaustėlis. 1 cm pločio, sulanskтyta skardelė su skylute. Rasta D-7,8 kv. ūkinėje duobėjee

72. Geležinė yla. 14,3 cm ilgio, apvalus strypas. Įkotė 3 cm ilgio, keturkampė. Rasta C-5 kv. 110 cm gylyje.

73. Stiklo gabaliukas. 2,1x1,8 cm. Nedidelio diametro stiklinio indo dalis. Stiklas kiek žalsvokas, vietomis aptrauktas apnašomis. Sienelės storis 0,4 cm. Rastas I-9 kv., 120 cm gylyje.

74. Geležies plokštelė. 3,3x1 cm. Rasta B-8,9 kv. ūkinėje duobėje.

75. Geležinis neaiškios paskirties dirbinys. Labai surūdijęs, sulūžęs į 6 dalis. Rastas kv. B-8,9, ūkinėje duobėje.

76. Gintaro(?) 3 cm ilgio, kiek sulenktas strypelis, perlūžęs į 2 dalis. Rastas kv. B-8,9 ūkinėje duobėje.

77. Glazūruota (?) puodo šukė. Puodo vainikėlis. Glazūra permatoma, žalsvai rudos spalvos. Molio masėje nėra priemaišų.

Rasta kv. B-8,9 ~~kxx~~ ūkinėje duobėje.

IX PLOTAS

78. Geležinio peiliuko dalis, 5,4x1,8 cm dydžio. Rasta BC-1, 200 cm gylyje ūkinėje duobėje.

79. Žalv. skardelė (žalv. indo ar apkausto dalis?), 7,5x3,9cm dydžio. Rasta kv. A-1,2 riboje, 1,95 cm gylyje.

80. Cilindrinė spyna. 7,8x4,5 cm dydžio. Spyna apskrita su išsikišimu. Sustiprinta 3 žiedeliais. Sulūžusi į 2 dalis. Labai blogo stovio. Rasta kv. D-1, 215 cm gylyje.

81. Gelež. strypas, 5 cm ilgio, apvalios 0,5 cm storio vielos. Rasta kv. E-2, 200 cm gylyje.

82. Dantis su pragręžta skyle. Rastas kv. C-2, 200 cm gylyje.

83. Gelež. skardelė, 7,7x2,6 cm dydžio. Per vidurį sulinkusi, labai surūdijusi.

Rasta kv. A-2, 210 cm gylyje.

84. Žalv. apkaustėlis. Dviguba žalvarinė skardelė, 4,5x2,5 cm dydžio. Tarsi peiliuko makštų apkaustėlis. Galai labai ~~xxxpx~~ silpnai laikosi. Rastas kv. A%1,2, 1,95 m gylyje, ūkinėje duobėje.

85. Žalv. pakabutis (saga), Primena skambaliuką. Gautas iš Povilo Kiaušo. Rastas jo darže, netoli Pilies kalno piliakalnio ŠV pakraščio.

Lietuvos TSR MA Istorijos
Instituto
Archeologijos sektoriaus
Nr. 992

KERAMIKOS

S Ą R A Š A S

PLOTAS VIII

I kultūrinis sluoksnis

20 cm gylyje

1. Žiesto puodo šukė, priklausanti vidurinei puodo daliai. Šukės viduriu eina volelis, puoštas įstrižomis įkartėlėmis. Iš abiejų volelio pusių puodą puošė dar lygiagrečiai ėję grioveliai. Šukė tamsiai pilkos spalvos, stipriai perdegusi. Visas paviršius apsilydęs, stipriai suaižėjęs. Dydis 7x4,4 cm. Rasta B-2 kv. netoli titnaginio kirvuko.

2. Žiesto puodo šukė, angos pakraštėlis. Vainikėlis užapvalintais kraštais. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Dydis 3,4xl,8 cm. Rasta C-2 kv.

3. Žiesto puodo šukė, 3,7x2,8 cm, kaklelio dalis stipriai atlenktu vainikėliu. Išorinė pusė šviesiai rudos spalvos, vidinė juoda. Rasta IK, - 12, cm.

4. Žiesto puodo šukė, 3,4x2,2 cm, puodo šono dalis. Spalva kaip 3. Molio masėje yra smulkiai grūsto granito.

Rasta kaip 3 šukė.

5. Žiesto puodo šukė 3,3x2,8 cm, kaklelio dalis. Vainikėlis atskilęs. Pastebimas nežymios bangelės ornamentas. Rasta kaip Nr. 3.

6. Žiesto puodo šukė 3x2,8 cm. Kaklelio dalis. Abi pusės juodos. Rasta kaip Nr. 3.

7. Žiesto puodo šukė 2,7x2,2 cm. Kaklelio dalis, vainikėlis atskilęs. Rasta kaip Nr. 3.

8. Žiesto puodo šukė 3,2x2,9 cm. Kaklelio dalis, vainikėlis atskilęs. Šukė pilkos spalvos, stipriai perdegusi. Paviršius apsilydęs, suaižėjęs. Molio masėje yra stambiai grūsto granito priemaišos. Rasta kaip 3. Be to, šioje vietoje rasta dar viena smulki šukė nenumeruojama.

30 cm gylis

9. Žiesto puodo šukė, 3,3x2,7 cm, lygiu paviršiumi, 6 mm storio. Molio masėje nežymios grūsto granito priemaišos. Rasta išpjovoje 1-F kv.

10. Žiesto puodo šukę, 8,9x3,5 cm. Kaklelio dalis su vainikėliu. Vainikėlis stipriai profiliuotas, briaunelės aštrios. Šukės storis 7,5 mm. Išorinė sienelės pusė ruda, vietomis juoda, vidinė juoda. Molio masėje daug smulkių grūsto molio kruopelių. Rasta H-2 kv.

11. Žiesto puodo šukė 7x5,2 cm. Kaklelio dalis su vainikėliu. Šukės storis 8 mm. Vainikėlis neaukštas, silpnai atlenktas, po juo yra aštrios bangelės ornamentas, Išorinė pusė pilkšvai ruda, vidinė prie vainikėlio juoda, o žemiau ruda ir aptrupėjusi. Masėje daug grūsto granito. Rasta H-2 kv.

12. Žiesto puodo šukė, priklausanti puodo šonui 5,6x4,3 cm. Lygiu paviršiumi, pilkšvai rudos spalvos. Rasta H-2 kv.

13. Žiesto puodo šukė. Petelių srities. 9 mm storio. Šukė perskilusi pusiau. Ornamentuota stambia banga, kitos bangos matosi tik viršūnėlė. Išorinė pusė rudos spalvos, vidinė juodos ir gana nelygiu paviršiumi. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta H-2 kv.

40 cm gylyje

14. Žiesto puodo šukė 6x3,1 cm. Puodo dugno ir šoninės sienos dalis. Dugno diametras turėjo būti apie 8 cm. Šukė pilkšvai rudos spalvos, sienelės ir dugno briauna gana aštri, neaptrupėjusi. Sienelės storis prie dugno 8 mm, dugno storis 6 mm. Rasta kv. H-2.

~~x~~ 50 cm gylyje

15. Žiesto puodo šukė 4,3x3,3 cm, 8 mm storio. Kaklelio dalis su nulūžusiu vainikėliu, ornamentuota trijomis ramių bangelių eilėmis. Vidinė pusė rudos spalvos, išorinė pusė- juodos. Masėje daug smulkiai grūsto granito priemaišų. Rasta C-1 stulpavietėje.

16. Žiesto puodo šukė 4x3,4 cm. Analogiška 15 šukei, tik, matyt, žemesnės petelių srities, ornamentuota dviem bangelių eilėm. Rasta kaip 15.

PLOTAS IX

I kultūrinis sluoksnis

20 cm gylis

17. Žiesto puodo šukė 5,8x4,4 cm. Perlūžusi pusiau, 6 mm storio. Abi pusės juodos. Šoninės sienos dalis iš puodo vidurio. Išlikęs volelis stipriai suraižytas įstrižomis įkartėmis. Rasta A-1,2 kv.

18. Žiesto puodo šukė 3x2,2 cm. 7 mm storio. Lygių paviršiumi. Rudos spalvos. Rasta kaip 17 šukė.

19. Žiesto puodo šukė. 4x2,6 cm. 1 m storio. Kaklelio dalis. Išorinė pusė aptrupėjusi. Vidinė pusė juoda. Masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kv. B-2.

20-23. Žiesto puodo šukės. Lygiu paviršiumi. Abi pusės gana tamsios, pilkšvos. Rastos ABC-1,2,3,4 kv.

Be to, rasta šiuose kvadratuose dar 10 smulkių šukelių, ku-

25 cm gylis

24. Žiesto puodo šukųs. 3,2x2,8 cm, priklausanti petelių sričiai. Puošta ramia bangele. Išorinė pusė tamsi, vidinė šviesesnė. Rasta A-1 kv.

25. Žiesto puodo šukė. Lygiu paviršiumi. 3,5x2,5 cm dydžio. 5,2 mm storio. Juodos spalvos. Rasta kaip 24.

26. Žiesto puodo šukė 3,3x3,2 cm, analogiška 25, tik storesnė. 7 mm storio.

27. Žiesto puodo šukė. Viršutinės puodo srities. Kaklelio fragmentas. Vainikėlis nulūžęs. Pilkšvai rudos spalvos, 3,3x2,8 cm. Rasta kaip 24.

28. Žiesto puodo šukė. Dugno dalis, suskilusi į 3 dalis. 7,9x4,5 cm dydžio. 8,2 mm storip. Išorinė pusė kiek šviesesnė, vidinė juoda. Rasta kaip 24.

29. Žiesto puodo šukė, kaklelio srities, 2,9x2,9 cm dydžio. Vainikėlis nudužęs. Vainikėlio pusėje šukė platesnė 6 mm, apačioje 8 mm, matosi nežymios eglutės ornamentas. Rasta kaip 24.

Be to, šitoje vietoje rastas dar 8 smulkiosx šukelės, kurios nenumeruotos.

30. Žiesto puodo šukė, lygiu paviršiumi, 3,6x2 cm dydžio. Rasta kv. E-3.

31. Žiesto puodo šukė. Viršutinės puodo dalies, išlikęs vainikėlio fragmentas. Šukė nestipriaix profiliuota. Labai perdegusi, suskeldėjusi, apsilydžiusi. Tamsiai pilkos spalvos. Molio masėje yra smulkių grūsto granito priemaišų. 3,9x3 cm dydžio. 10 mm storio. Rasta kaip 30.

32. Žiesto puodo šukė. Kaklelio dalis 3,8x3,1 cm dydžio. Molyje yra mažai grūsto granito priemaišų. Šukė šviesiai rudas spalvos. Rasta GH-3,4 kv.

33-35. Žiesto puodo šukės. Petelių ir dugno srities masė ir spalva tokia kaip 32. Rasta ten pat.

Be to, GH-3,4 kv. rastos dar 5 smulkios šukelės, kurios nenumeruotos.

35 cm gylis

36. Žiesto puodo šukė. Viršutinė puodo dalis. Petelių ir kaklelio srities. 8,4x6 cm dydžio. Suskilusi į 4 dalis. Šukė ornamentuota stačia krentančia banga. Paviršius pilkos spalvos, vidus juodos. Vidinėje pusėje yra nuovirų. Vainikėlis vidutiniškai atlenktas stačiais šiek tiek užapvalintais kraštais. Šukės apačioje išlikęs volelis su įstrižomis įkartėlėmis. Rasta kv. B-2.

37. Žiesto puodo šukė. Vainikėlis. 3x1,6 cm dydžio. Briauna apvali su negiliomis įstrižomis įkartėlėmis. Rasta kaip 36.

II KULTŪRINIS SLUOKSNIS

PLOTAS 8

38. Žiesto puodo šukių lizdas. Susidedantis iš 23 šukių. Pavyko rekonstruoti 2 didelius fragmentus. Pirmasis tai puodo dugnas, kurio diametras 15,5 cm su šoninės sienos fragmentu. Antras - didelis puodo šono fragmentas, kurio priderinti prie dugno nepavyko. Puodo dugno storis 1,3 cm, šoninių sienų 1,1 cm. Puodo išorinė sienelė šviesiai rudos spalvos, vidinė šviesiai rudos spalvos, dugne ir perauga į juodą puodo šonuose. Visa vidinė pusė aptraukta nuoviromis. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kv. B-4. 1,1 m gylyje, II kult. sluoksnio paviršiuje

39. Žiesto puodo šukė 4,6x3,8 cm. Be ornamento. Išorinė pusė šviesiai rudos spalvos, vidinė pilka perauga į juodą. Vidinis paviršius padengtas storu nuovirų sluoksniu. Rasta BCD-12,3,4 kv. Be to, šiuose kv. rastos ir sekančios iki Nr. 52 šukės ir dar 36 mažos šukelės ir nuoskalos nuo įvairių puodų dalių. Visos šukės yra palyginti mažos, mėtėsi ~~xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx~~ maišytoje žemėje, todėl tikslesnės metrikos nenurodomos.

40. Žiesto puodo šukė 5,4x4,1 cm. Paviršius rudos spalvos, vidinė pusė juoda su nuovirų sluoksniu. Masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 39.

41. Žiesto puodo šukė 6,1x4,5 cm. Vidinis paviršius atšokęs. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Vidinė pusė šviesiai ruda, išorinė pilkšvai ruda. Rasta kaip 39.

42. Žiesto puodo šukė 5,2x4,1 cm. Paviršius nutrupėjęs. Vidinė pusė šviesiai ruda su nuoviromis. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 39.

43. Žiesto puodo šukė sukkilusi į 3 gabalus. 6,5x4,9 cm. Šukė šviesiai rudos spalvos. Molio masėje daug stambiai grūsto granito priemaišų. Rasta, kaip 39.

44. Žiesto puodo šukė 3,4x3,4 cm. 1,1 cm storio. Abi pusės rudos spalvos. Ryškiai matosi žiedimo linijos. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 39.

45. Žiesto puodo šukė 4,7x2 cm. Labai panaši į Nr. 44. Rasta kaip Nr. 39.

46. Žiesto puodo šukė. 4x2,8 cm. Kaklelio vainikėlio fragmentas. Išorinė pusė rudos spalvos, vidinė juodos. Rasta kaip 39.

47. Puodo šukė. Paviršius nelygus. Sunku pasakyti, ar tai žiesto puodo, ar lipdyto puodo šukė. Gali būti net grublėtos

keramikos šukė. Rudos spalvos. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 39.

48-49. Žiesto puodo šukės, 3,2x2,9 cm. Kaklelio fragm. Abi šukės ornamentuotos bangele. 0,6 cm storio. Paviršius rudas, vidinė pusė juoda. Rastos kaip 39.

50. Žiesto puodo šukė 3,1x3,1 cm. Puodo dugno ir šoninės sienos fragmentas. Šukė juodos spalvos rasta kaip 39.

51. Žiesto puodo šukė, 4,2x2,4 cm. 5 mm storio. Ornamentuota 2 stambiom bangom. Šukė juodos spalvos. Vidinėje pusėje yra nuovirų Rasta kaip 39.

52. Žiesto puodo šukė. 3,9x2,8 cm. Ryškiai jaučiasi žiedimo linijos. Molio masėje daug stambiai ir smulkiai grūsto granito priemaišų. Išorinė pusė rudps spalvos. Rasta kaip 39.

53. Žiesto puodo šukė 4,2x2,9 cm. Lygiai tokia kaip 36. Abi sukilijuotos. Rasta C-3 kv.

54. Žiesto puodo šukė 7,2x5,3 cm. Apatinės puodo dalies sienelė. Išorinė pusė pilkšvai ruda. Vidinė ruda, vietomis net rausvoka. Gerai išdegta. Molio masėje yra smulkiai grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 53.

55. Žiesto puddo šukė. 3,6x2,7 cm. Puodo kaklelio su vainikėliu fragmentas. Vainikėlis stipriai profiliuotas. Išorinė pilkšvai rudos spalvos, vidus juodos , yra nuosėdų sluoksnis. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta C-3,4,

56. Žiesto puodo šukė 3,9x2,9 cm. Puodo kaklelio su vainikėliu dalis. Vainikėlio briaunelės stačios. Išorė ir vidus tamsiai pilkos spalvos. Rasta kaip 55.

57. Žiesto puodo šukė 3,3x2,8 cm. Puodo kaklelio su vainikėliu dalis. Profiliuotė panaši į 55.

58. Žiesto puodo šukė. 5,6x3,9 cm.Išorinė pusė rudos spalvos. Matosi braukimo žymės. Vidinė pusė aptrupėjusi. Matosi daug stambaus granito grūdelių. Rasta kaip 55.

59. Žiesto puodo šukė 4,5x3,2 cm. 0,5 cm storio. Išorinė pusė pilkšvai ruda. Vidinė rudos spalvos su baltomis nuosėdomis ant sienelių. Rasta kaip 55.

60. Grublėto puodo šukė 4,4x3,3 cm. 12 mm storio. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Šukės paviršius aptrupėjęs. Rasta kaip 55.

Be to šiuose kvadratuose dar rasta 10 smulkių žiesto puodų šukių.

61. Žiesto puodo šukė. Vainikėlis. 4,9x3,3 cm. Mažai profiliuotas, stačiomis briaunelėmis. Išorinė pusė ruda,vidinė juoda. Rasta kv. D-2.

62. Žiesto puodo šukė. 5,3x5,3 cm. Išorinė pusė ruda, ryškiai matosi braukimo žymės. Šukė aptrupėjusi, ypač vidinė pusė. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta D-2 kv.

63. Žiesto puodo šukė 3,5x3,2 cm. Vidinė pusė ruda, išorinė rusvai pilka. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta D- 2 kv.

64. Žiesto puodo šukė. 4,2x3,7 cm. Išorinė pusė ruda, vidinė kiek pilkšva. Molio masėje ypač daug grūsto granito priemaišų.

65. Žiesto puodo šukė. 3,9x2,7 cm, kaklelio fragmentas. Paviršius kiek kruopėtas. Rudps spalvos. Molio masėje smulkios granito priemaišos. Rasta D-2 kv.

Be to, šiame kv. rasta dar 9 smulkios šukės nenumeruojamos.

66. Žiesto puodo šukė. 4,4x3,2 cm. Vainikėlis. Silpnai profiliuotas. Briaunelės statmenos. Juosvos spalvos. Rasta D-4 kv.

67. Žiesto puodo šukė, 5,4x3.9 cm. 0,5 cm storio. Vidinėje pusėje yra nuovirų. Rasta II kult. sl. paviršiuje.

68x Žiesto puodo šukė. 6,9x6,8 cm. Paviršiuje ryškiai matosi braukimo žymės. Išorinė pusė ruda. Vidinė aptrupėjusix pilkšvai rusvos spalvos. Molio masėje daug stambiai grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 67.

69. Žiesto puodo šukė. Dugno fragmentas, 5,1x3,7 cm. Dugno apačia gerai išlikusi. Aštri briaunelė. Vidinė pusė nelygi, aptrupėjusi. Rasta kaip 67.

70. Žiesto puodo šukė. Išorinė pusė nelygi. Rasta kaip 67. Be to rasta dar 7 smulkios šukių fragmentai.

71. Žiesto puodo šukė. Vainikėlis 2,9x2,9 cm. Stačiomis briaunelėmis, mažai profiliuotas, išorinė pusė ruda, vidinė juoda. Rasta DEF-1,2 kv.

72. Žiesto puodo šukė. Kaklelio fragmentas. Šukė profiliuota. Išorinė pusė ruda, vidinė pilka ir aptrupėjusi. Molio masėje daug stambiai grūsto granito priemaišų.

4,8x4,2 cm dydžio. 9 mm storio. Rasta kaip 71.

73. Žiesto puodo šukė. Petelių srities. 4,6x4,4 cm. dydžio. Šukė ornamentuota 3 horizontaliom, negiliom linijom. Išorinė pusė pilkšvai rudos spalvos, vidinė juoda su baltom apnašom. Molio masėje daug smulkiai grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

74. Žiesto puodo šukė. Petelių srities 3,4x3,1 cm. Ornamentuota stambia banga. Šukė stora, 1,3 cm. Išorinė pusė pilkšvai ruda, vidinė juoda. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

75. Žiesto puodo šukė. 4x3 cm. Išorinė pusė pilkšvai ruda, vidinė nuskilusi. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta

kaip 71.

76. Puodo šukė, 4,1x2,9 cm. ~~Rodos~~ Atrodo i žiesto puodo, bet išorinė pusė labai nelygi, matosi braukimo žymės. Labai stora 1,5 cm. Išorinė pusė ruda, vidinė juoda su baltomis apnašomis. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

77. Žiesto puodo šukė 4,3x4,9 cm. Abi pusės rudos. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

78. Žiesto puodo šukė 5x3,8 cm. Paviršius kiek nelygus. Šukė 6 mm. storio. Išorinė pusė pilkšvai ruda, vidinė juoda. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

79. Žiesto puodo šukė. 3,5x2,9 cm. Išorinė pusė lygi, ruda, vidinė nelygi, aptrupėjusi. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 71.

Be to, šiuose kvadratuose rasta dar 7 šukelės.

80. Žiesto puodo šukė. 3,5x3,1 cm. Vainikėlis. Briaunelės statmenos. Neprofiliuotos. Molio masėje yra smulkiai grūsto granito priemaišų. Rasta F-1 kv.

81. Žiesto puodo šukė. Labai aptrupėjusi. Paviršius rudos spalvos. Rasta kaip 80.

82. Žiesto puodo šukė 7,8x5,5 cm. Paviršius rudos spalvos. Matosi daug pirštų atspaudų. Vidinė pusė nuskilusi. Šukė gerai degta. Rasta kaip 80.

83. Žiesto puodo šukė. 3,2x3,1 cm. Vainikėlis. Mažai profiliuotas. Stačiomis briaunelėmis. Išorinė juoda, vidinė pusė viršuje juoda, apačioje pilkšvai ruda. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta F-4 kv., 130 cm gylyje.

84. Žiesto puodo šukė. Paviršius rudas. Vidinė pusė tamsiai pilka. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 83. Dydis 5,3x5,2 cm.

85. Žiesto puodo šukė, 4,2x3,8 cm. Vainikėlis. Briaunelė profiliuota. Peteliai puošti 2 bangelių eilėmis. Šukė juodos spalvos. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta F-5. kv. ūkinėje duobėje.

86. Žiesto puodo šukė 6,9x3,3 cm. Vainikėlis mažai profiliuotas, užapvalintomis briaunelėmis. Pilkšvai rudos spalvos. Rasta kaip 85.

87. Žiesto puodo šukė 3x2,1 cm. 0,5 cm storio. Briaunelės užapvalintos. Šukė juodos spalvos, rasta kaip 85.

88. Žiesto puodo šukė, 2,9x2,6 cm. Ornamentuota horizontaliu grioveliu. Vidinėje pusėje yra nuosėdų. Rasta kaip 85.

89. Žiesto puodo šukė suskilusi į 5 dalis. 8,1x7,5 cm. Puodo dugno ir šoninės sienos fragmentas. Puodo dugno skersmuo turėjo būti apie 10 cm. Briaunelė neaptrupėjusi. Išorinė pusė pilkšvai ruda, vidinė juoda., apdegusi,yra nuosėdų sluoksnis. Rasta kaip 85.

90. Žiesto puodo šukė. 4,2x3,6 cm. Puodo dugno fragmentas su sienele. Sienelė prie dugno kiek profiliuota, atlenkta į išorės pusę. Dugnas irgi nelygus,yra briaunelė. Šukė šviesiai rudos spalvos. Molyje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 85.

Be to, šiame kvadrate dar rasta 13 smulkių šukelių.

91. Žiesto puodo šukė. Didelė dalis puodo kaklelio ir petelių. 12,7x6,9 cm. Puodo paviršius kruopėtas. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Išorė pilkšvai ruda, vidinė pusė juoda. Puodas neornamentuotas. Vainikėlio diametras turėjo būti apie 10,5 cm. Puodukas nedidelių matmenų, išpūstais šonais. Šukė suskilusi į 3 dalis. Rasta EF-5,6,7 kv.

92. Žiesto puodo šukė. 4,2x2,2 cm. Vainikėlis, kurio vidinė pus

sė profiliuota grioveliu. Šukė šviesiai rudos spalvos. Rasta kaip 91

93. Žiesto puodo šukė. 3,4x2,7 cm. Petelių srities. Gali būti, kad ši šukė išto paties puodo kaip 91x

94. Grublėto puodo vainikėlis. 3,7x2,5 cm. Molio masėje yra didelių grūsto granito grūdelių. Šukė šviesiai rudos spalvos, gerai išdegta. Rasta kaip 91.

95. Žiesto puodo dugno fragmentas. 3,5x2,7 cm. Dugno briaunelė aštri. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Išorinė pusė pilka, vidinė ruda.

96. Grublėto puodo šukė. 2,7x2,4 cm. Išorinė pusė kiek apskaldyta. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Išorė ruda, vidus juodas. Rasta kaip 91. Be to, šiuose kvadratuose rasta dar 2 šukelės, kurios nenumeruojtos.

97. Žiesto puodo šukė. 8,7x4 cm. suskilusi į 3 dalis. Vainikėlio kakelio, petelių ir šoninės sienos fragmentas.

Vainikėlis viršuje platėja ir baigiasi stačiomis briaunelėmis, kaklelis puoštas įstrižais brūkšneliais. Šukė juodos spalvos. Molio masėje mažai grūsto granito priemaišų. Rasta EF-1,2 kv.

Be to, šiuose kv. rastos dar 3 mažos šukelės.

98. Žiesto puodo šukė 5,5x2,9 cm. Vainikėlio fragmentas. Vainikėlis viršuje atriestas. Šukė juodos spalvos. Rasta E-1 kv.

99. Žiesto puodo šukė. 2,9x2,2 cm. Šukė juodos spalvos, puošta 3 horizontalių griovelių eilėmis. Rasta kaip 91.

100. Žiesto puodo šukė. 3,2x3 cm. Petelių srities. Išorinė šukės pusė nelygi, aptrupėjusi, juodos spalvos. Rasta kaip 98.

101. Žiesto puodo šukė. 5,3x3,5 cm. Vainikėlis. Mažai profiliuotas. Baigiasi stačiomis briaunelėmis. Išorinė pusė ruda, vidinė juoda. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta EF-5,6,7.

102. Žiesto puodo kaklelis. 5,4x3,5 cm. Vainikėlis 5,4x3,5 cm. Vainikėlį nuskilęs. Šukė rudos spalvos, 1,1 cm storio. Molio masėje yra mažai grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 101.

103. Žiesto puodo vainikėlis. 4,5x2,2 cm. Vainikėlis užapvalintas. Šukė rudos spalvos. Rasta kaip 101.

104. Lipdyto puodo šukė. S formos, profiliuotas kaklelis. Vainikėlis užapvalintas. Paviršius lygus. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. 4,7x4 cm dydžio. Pilkšvai rudps spalvos. Rasta kaip 101.

105. Žiesto puodo kaklelis. 4x4 cm. Vainikėlis nuskilęs. Ornamentuota stačia krentančia bangele. Molis rudas, vidus juodas. Molio masėje yra stambių grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 101.

106. Žiesto puodo šukė. 3,7x3,9cm. Puošta 5 horizontaliais grioveliais. Paviršius rudas spalvos, vidinė pusė aptrupėjusi. Molio masėje daug grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 101.

107. Žiesto puodo šukė 4,3x3,9 cm. Puošta stambia banga. Abi pusės pilkšvai rudos spalvos. Rasta kaip 101.

108. Žiesto puodo peteliai. 5x4 cm, neornamentuoti. Išorė pilkšvai rudos spalvos, vidinė pusė juoda, Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 101.

109. Žiesto puodo šukė. 6,4x3,8 cm. Dugno ir šoninės sienelės fragmentas. Šukė suskilusi į 2 dalis. Paviršiuje matosi braukimo žymės. Išorinė pusė juodos spalvos. Vidinė pusė aptrupėjusi. rudos spalvos. Molio masėje mažai grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 101.

Be to, čia rasta dar 17 smulkių šukelių.

110. Žiesto puodo kaklelis. 5,2x3,4 cm. Vainikėlis iš išorinės pusės įspaustas. Briaunelės užapvalintos. Ornamentuotas kaklelis smulkia bangele. Šukė pilkšvai rudos spalvos. Molio masėje yra stambiai grūsto granito priemaišų. Rasta EG-1, 2, 3, 4 kv. 160 cm gil.

111. Žiesto puodo šukė, 2,8x2,8 cm. Puošta horizontaliu grioveliu ir 2 bangelėmis. Šukė juodos spalvos. 0,5 cm storio. Rasta kaip 110.

112. Žiesto puodo šukė puošta 2 bangelėm. Pilkšvai rudos spalvos Rasta kaip 110.

113. Žiesto puodo šukė, puošta horizontaliu grioveliu. Išorinė pusė juoda, vidinė ruda. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 110.

114. Žiesto puodo šukė. Puošta stambia banga. Juodos spalvos Rasta kaip 110.

115. Žiesto puodo šukė. 4,8x3,9 cm, puošta 3 eilėm horizontalių griovelių. Paviršius pilkas, vidus pilkšvai rudos spalvos. Rasta kaip 110.

116. Žiesto puodo šukė. 3,3x3,2 cm. Neornamentuota. Paviršius pilkas, vidus pilkšvai rudas. Molio masėje yra grūsto granito priemaišų. Rasta kaip 110.

117. Žiesto puodo šukė, 4,3x3,1 cm. Šoninė siena prie pat dugno. Paviršius pilkas, vidus rudas. Rasta kaip 110.

Be to, šiuose kv. dar rasta 7 smulkios šukelės.